

Verslag concept

Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid

Datum commissievergadering	:	10 januari 2022
Commissievoorzitter	:	Mw. N.M. van der Waart
Commissie-adviseur	:	Mw. S. Neeskens
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 52 82 / neeskenss@noord-holland.nl

Aanwezig:

5	Commissievoorzitter	:	mw. N.M. van der Waart
	Commissiegriffier	:	mw. S. Neeskens
	Plv. commissiegriffier	:	K. Konings
	Leden van de commissie:		
	50PLUS/PVDO	:	--
	CDA	:	mw. D.A.J. Dekker (duo-commissielid) (<i>via MS Teams</i>) en mw. W. Koning-Hoeve
10	CU	:	mw. J.K. Hoogendoorn-van der Maarl en M.C.A. Klein (<i>via MS Teams</i>)
	DENK	:	E.S.J. Mangal (<i>via MS Teams</i>)
	D66	:	mw. L. Gonggrijp, mw. A.C. Kapitein (<i>via MS Teams</i>) en mw. A.J.C.E. Strens (<i>via MS Teams</i>)
15	Fractie Baljeu	:	--
	FvD	:	J. Dessing
	GroenLinks	:	M.T. Cardol en mw. A. Er (<i>via MS Teams</i>)
	JA21	:	G.H.J. Kohler (<i>via MS Teams</i>)
20	PvdA	:	mw. A.A.J. Jellema en G.J. Leerink
	PvdD	:	I. Kostic en F.A.S. Zoon (<i>via MS Teams</i>)
	PVV	:	R. van Tiggelen (duo-commissielid) (<i>via MS Teams</i>)
25	SP	:	mw. H. Bouhlef (duo-commissielid) en mw. J.M.E. de Groot
	VVD	:	N.A.L. Roosendaal (<i>via MS Teams</i>) en B.G.P. de Wit (<i>via MS Teams</i>)
30	Gedeputeerden:		C. Loggen (VVD) via teams, J. Olthof (PvdA), mw. E. Rommel (VVD), E. Stigter, (GL) en mw. I. Zaal (D66)
	Afwezig:		--
	(met bericht van verhindering)		
35	Notulist:		mw. F.E. Bijvoet (Money Penny BV) mw. S. Duijn (Money Penny BV)

40 Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
- 45 3. Inspreekhelfuur
4. Rondvraag gedeputeerde Stigter (OD NHH en OFGV)
5. A-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu
- 5.a OD NZKG: Wijziging gemeenschappelijke regeling OD NZKG
6. B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu
- 50 6.a VTH taken: Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven
- 6.b Stand van zaken Tata Steel en Plan van Aanpak "Op naar een gezondere leefomgeving in de IJmond" (voorstel: van C- naar B-agenda NLG 10-1-2022 en gebundeld behandelen met 6a en 6c)
- 6.c Beleidsnota uitvoering en handhaving VTH 2022 (Voorstel: van C- naar B-agenda en gebundeld behandelen met 6.a en 6.b NLG 10-1-2022)
- 55 6.d Stand van zaken Tata Steel en Plan van Aanpak "Op naar een gezondere leefomgeving in de IJmond" (voorstel: van c naar b-agenda NLG 10-1-2022 en gebundeld behandelen met 6a en 6c)
7. Rondvraag gedeputeerde Olthof (Leefbaarheid, gezondheid en milieu en OD NZKG en ODII)
- 60 8. Rondvraag gedeputeerde Rommel
9. A-agenda Recreatie
- 9.a Recreatie: Toekomst samenwerking rond het Plassenschap Loosdrecht e.o. en de opheffing van de beheerorganisatie Recreatie Midden-Nederland
10. Rondvraag Gedeputeerde Zaal
- 65 11. A-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comité van de Regio's)
- 11.a Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027
12. B-agenda Water
- 12.a Afdoening Motie externe bedreigingen Waddenzee
- 70 13. Rondvraag Gedeputeerde Loggen
14. Sluiting
15. C-agenda Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn
- 15.a Recreatie: Agenda vergadering AB Alkmaarder- en Uitgeestermeer (C-agenda NLG 10-01-2021)
- 75 15.b Recreatie: De agenda en stukken vergadering algemeen bestuur Twiske Waterland (C-agenda NLG 10-1-2022)
- 15.c Recreatie: toekomstige samenwerking in het verband het Plassenschap Loosdrecht aanvullend document (C-agenda NLG 10-01-2021)
- 15.d Landbouw: KORT Kwartaalverslag Greenport Aalsmeer Q3 - 2021 (C-agenda NLG 10-1-2022)
- 80 15.e Dierenwelzijn: persbericht aan over de zienswijze 'Dierwaardige veehouderij' (C-agenda NLG 10-1-2022)
- 15.f Klimaat / Wonen / Landbouw: Aanbiedingsbrief Minister Ollongren Geef richting maak ruimte (C-agenda RWK & NLG 10-01-2022)
- 85 15.g Landbouw: Brief publicatie Boeren met Toekomst (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 15.h Recreatie: Bestuursmededeling Groengebied Amstelland (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 15.i Recreatie: Agenda en stukken vergadering AB recreatieschap Spaarnwoude op 16-12-2021

- (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 90 15.j Recreatie: Bestuursmededeling recreatieschap Spaarnwoude december 2021 (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 15.k Recreatie: Kadernota 2023 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 15.l Recreatie: kadernota 2023 recreatieschap Spaarnwoude (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 95 15.m Dierenwelzijn: Nieuwsbrief 2 Raad voor Dierenaangelegenheden (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 15.n Recreatie: Bestuursmededeling Twiske-Waterland na AB 2 december 2021 (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 15.o Recreatie: Kadernota 2023 Groengebied Amstelland (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 15.p Recreatie: Kadernota 2023 Twiske Waterland (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 100 15.q Recreatie: Bestuursmededeling AB RAUM december 2021 (C-agenda NLG 10-01-2022)
16. C-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Programma Aanpak Stikstof (PAS)
- 16.a Natuur / Landbouw: Stimulering van agroforestry en voedselbossen op landbouwgronden (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 16.b Motie 115-2021 Onderzoek naar Binnendijkse achteroevers met zon, natuur en recreatie
- 105 Wieringerhoek (B-agenda RWK en C-agenda NLG 10-1-2022)
- 16.c Natuur: Convenant Westeinderscheg (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 16.d Grond: Kavelruil Keverdijk-Noordpolder (NLG 10-01-2022)
- 16.e Natuur: Uittreding uit Stichting Goois Natuurreservaat (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 16.f Stikstof: Voorbereiding Bestuurlijk Overleg Stikstof (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 110 16.g Natuur: Gemeente Velsen Motie 26 van 2021 Geen Onteigening NNN (C-agenda NLG 10-01-2021)
- 16.h Mobiliteit / Natuur: Ontsnippering binnen infrastructurele projecten (C-agenda M&B 17-1-2022 & NLG 10-1-2022)
- 16.i Bodem/omgevingswet: Voortgang Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant
- 115 2021 en wijziging Uitvoeringsregeling subsidie bodemsanering 2022 (C-agenda NLG 10-1-2022)
- 16.j Bodem/Water: Verlenging Uitvoeringsregeling subsidie Kennisontwikkeling Bodem en Water Noord-Holland 2017 (C-agenda NLG 10-1-2022)
17. C-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comié van de Regio's)
- 120 17.a Water: Bestuursovereenkomst Waterverdeling regio IJsselmeergebied (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 17.b Water: Wijziging reglement van Rijnland i.v.m. geborgde zetels (C-agenda NLG 10-01-2022)
- 125 18. C-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu
- 18.a Mijnbouwwet/geothermie: Advies winningsvergunning geothermie Middenmeer III (C-agenda NLG & RWK 10-1-2022)
- 18.b Omgevingsdiensten: Goedkeuring Overeenkomsten en uitvoeringsprogramma's 2022 Omgevingsdiensten (voorstel: van c- naar B-agenda NLG 10-1-2022)
- 130 18.c Milieu/ OD NZKG: Convenant eNoses (C-agenda NLG 10-1-2022)
- 18.d Nieuwsbrief ODIJ
- 18.e Audit/Omgevingsdiensten: Brief GS aan PS inz. Auditjaarplan 2022 onderzoeken GS (C-agenda NLG 10-1-2022 en EFB 17-1-2022)
19. C-agenda Algemeen
- 135 19.a MRA: MRA Raads en Statenleden Bericht (C-agenda alle commissies januari 2022)

- 19.b Interbestuurlijk Toezicht: Brief GS aan PS inz. Beleid Interbestuurlijk Toezicht 2022–2025 (C-agenda EFB 17- 1-2022 en C-agenda RWK en NLG 10-1-2022)

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 12.05 uur, heet alle aanwezigen van harte welkom en wenst
145 hun een mooi en gezond 2022 toe.

Mededelingen voorzitter:

- Er is een quorum vastgesteld.
- De commissievergadering wordt live uitgezonden.
- 150 • De vergadering vindt in hybride vorm plaats. Een aantal commissieleden is via MS Teams aanwezig. Ook voor de sprekers is er de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen.
- De sprekersklok wordt in beeld weergegeven.
- De totale spreektijd voor onderhavige commissievergadering is vastgesteld op 4 vergaderuren.
- 155 • De spreektijdverdeling geschiedt volgens Amsterdams model, waarbij afsplitsingen de helft van de spreektijd van de kleinste fractie krijgen. Iedere fractie en afsplitsing krijgt voorts twee minuten extra voor het plegen van interrupties. Ordevoorstellen, vragen aan sprekers, antwoorden op interrupties en rondvragen gaan niet af van de spreektijd.
- Voor het Inspreekhalfuur (agendapunt 2) hebben zich geen sprekers aangemeld.
- 160 • Voor agendapunt 11.a (Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027) hebben zich twee sprekers aangemeld:
 - De heer Lobée namens de Stichting Gezond Water;
 - De heer Denekamp namens De Vissenbescherming.
- Voor de portefeuille van gedeputeerde Olthof is één rondvraag ontvangen van de SP over het
165 bronherleidingsonderzoek naar ziekmakende stoffen in de IJmond.
- Voor de portefeuille van gedeputeerde Zaal is één rondvraag ontvangen van de Partij voor de Dieren over de geitenstop.
- Voor de portefeuille van gedeputeerde Loggen is één rondvraag ontvangen van het CDA over de tussenevaluatie Aanpak Oostelijke Vechtplassen.
- 170 • Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen.

Mededelingen Gedeputeerde Staten:

- Gedeputeerde Zaal (D66) heeft een mededeling over de voortgang van het Nationaal Strategisch
175 Plan (NSP) voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Deze zal aan bod komen bij agendapunt 10 (rondvraag).
- Gedeputeerde **Rommel** (VVD) wenst eenieder allereerst alle goeds voor 2022. Zij heeft een mededeling over de gebiedsprocessen NNN, het coalitieakkoord van het Rijk en de gevolgen daarvan op het Beleid Bodemdaling.

180 Op 15 december jl. is het regeerakkoord vastgesteld, hetgeen ook implicaties heeft voor de commissie NLG. Natuur en stikstof vormen hierin een grote prioriteit. Daarmee is heel veel geld gemoeid. De provincie is derhalve heel benieuwd waar de ministers mee zullen komen. Het punt over de bodemdaling wordt niet expliciet genoemd in het regeerakkoord; het klimaat echter wel. Voorafgaand aan de volgende commissievergadering op 7 februari a.s. zal een
185 Technische Briefing plaatsvinden over de (gevolgen voor de) Regionale Veenweidestrategie. Alsdan zal de 80%-versie worden besproken.

190 Voorts staat in het regeerakkoord dat de gebiedsprocessen heel belangrijk zijn. Dit komt overeen met de weg die de provincie Noord-Holland ook is ingeslagen. Het feit dat er thans twee ministers, tevens ex-gedeputeerden, op het dossier zijn gezet, is derhalve een positieve ontwikkeling.

Mededelingen commissieleden:

- 195 • De heer **Van Tiggelen** (PVV) deelt mede dat naar aanleiding van het onaangekondigde en plotselinge vertrek uit de commissievergadering van 22 november jl. een gesprek heeft plaatsgevonden tussen hem en de voorzitter, waarin een en ander in goede sfeer is uitgesproken. De kou is daarmee uit de lucht. De **voorzitter** beaamt dit.
- 200 • Mevrouw **Gonggrijp** (D66) merkt op dat haar fractie in samenspraak met GroenLinks en de Partij voor de Dieren bezig is met het organiseren van een **watersymposium, dat op 19 januari a.s. in hybride vorm zal plaatsvinden**. Het thema luidt "Water doet leven". **De definitieve agenda zal deze week worden verzonden.**

2. Inspreekhalftuur

205 Er zijn geen aanmeldingen ontvangen voor het inspreekhalftuur.

3. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

- 210 – Er zijn twee verzoeken ontvangen om een punt van de C- naar de B-agenda te verplaatsen:
 - Verzoek van de Partij voor de Dieren inzake agendapunt 15.e (persbericht over de zienswijze 'Dierwaardige veehouderij');
 - Verzoek van JA21 inzake agendapunt 16.f (Propositie Stikstof & Natuur).

215 **Beide verzoeken zullen als bespreekpunt geagendeerd worden voor de commissievergadering NLG op 7 februari a.s.**

- **Er is een groot aantal technische vragen gesteld. Het merendeel hiervan is beantwoord. In verband met het reces resteert er nog een enkele vraag. De beantwoording hiervan zal aankomende week worden nagezonden.**
- De agendapunten 6.a t/m 6.d zullen gevoegd behandeld worden. Met inachtneming hiervan wordt voorliggende agenda van de vergadering ongewijzigd vastgesteld.
- 220 – Het verslag van de commissievergaderingen NLG d.d. 22 november jl. wordt ongewijzigd vastgesteld.
- De strategische agenda, moties- en toezeggingenlijsten leiden niet tot opmerkingen.

225 **4. Rondvraag gedeputeerde Stigter (OD NHN en OFGV)**

Er zijn geen rondvragen aangemeld voor de portefeuille van gedeputeerde Stigter.

5. A-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

230 **5.a OD NZKG: Wijziging gemeenschappelijke regeling OD NZKG**

Op onderhavig agendapunt hebben zich geen woordvoerders aangemeld voor een nadere inbreng. De **voorzitter** concludeert derhalve dat **het onbesproken als hamerstuk wordt doorgeleid naar de eerstvolgende PS-vergadering op 24 januari a.s.**

235 **6. B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu**

6.a VTH taken: Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven

6.b Stand van zaken Tata Steel en Plan van Aanpak "Op naar een gezondere leefomgeving in de IJmond" (voorstel: van C- naar B-agenda NLG 10-1-2022 en gebundeld behandelen met 6a en 6c)

240 **6.c Beleidsnota uitvoering en handhaving VTH 2022 (Voorstel: van C- naar B-agenda en gebundeld behandelen met 6 a en 6 b NLG 10-1-2022)**

6.d Stand van zaken Tata Steel en Plan van Aanpak "Op naar een gezondere leefomgeving in de IJmond" (voorstel: van C- naar B-agenda NLG 10-1-2022 en gebundeld behandelen met 6a en 6c)

245

De **voorzitter** wijst er nogmaals op dat agendapunten 6.a tot en met 6.b gevoegd behandeld worden, aangezien er inhoudelijk gezien veel verbanden zijn. Zij geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn en verzoekt hun daarin alert te zijn op zaken die de bevoegdheden van GS betreffen.

250

Eerste termijn

255 De heer **Klein** (CU) bedankt het college voor de update over de voortgang van de VTH-taken. De ChristenUnie blijft graag in het bijzonder op de hoogte van de ontwikkelingen bij de Waeles Foundry in Nieuw-Vennep. Bij omwonenden van dit thans failliete bedrijf was immers sprake van flinke overlast. Kunnen GS invloed uitoefenen op wat vergund wordt op een eventuele hernieuwde ingebruikname van het bedrijf? Wat gebeurt er na voornoemd faillissement met de destijds afgegeven vergunningen?

260 De heer Klein bedankt GS voor het opstellen van het nieuwe informatieprotocol. De ChristenUnie kan zich hier grotendeels in vinden. Het is goed dat specifiek is opgenomen dat er actief geïnformeerd wordt ingeval zaken politiek relevant zijn of publicitair opspelen. Het is begrijpelijk dat GS de informatievoorziening richting PS wil stroomlijnen. Tegelijkertijd zou het een gemis zijn als er helemaal niet meer actief geïnformeerd zou worden over de aandachtsdossiers. Het college
265 geeft aan dat er heel veel informatie beschikbaar is op verschillende websites. De ChristenUnie zou GS willen vragen om voorafgaand aan de commissievergadering een kort overzichtje te sturen van nieuwe ontwikkelingen, opdat PS die informatie gericht bij elkaar hebben.

270 De ChristenUnie is verheugd dat het verscherpt vergunnen is opgenomen in de Beleidsnota uitvoering en handhaving VTH 2022. Er wordt echter wel een uitzondering gemaakt voor het aan de onderkant van de bandbreedte vergunnen wanneer het qua kosteneffectiviteit niet mogelijk is. Dat is enerzijds begrijpelijk, maar anderzijds ook jammer. Hebben GS nagedacht over de mogelijkheid om in dat geval een specifieke subsidieregeling in het leven te roepen om toch die maximale milieu- of gezondheidswinst voor de omwonenden te kunnen realiseren?

275

De heer Klein bedankt het college voor het doorsturen van het Plan van Aanpak "Op naar een

gezondere leefomgeving in de IJmond". Het is goed dat de provincie de monitoring gaat aanpakken. Eén van de meetstations wordt uitgebreid met extra meetapparatuur. Is dat voldoende of is het mogelijk en/of zinvol om ook nog andere meetstations toe te voegen?

280

De heer **Leerink** (PvdA) merkt op dat het informatieprotocol wat zijn fractie betreft prima is, maar sluit zich aan bij de vraag van de heer Klein (CU). Op het moment dat er iets speelt, ook publicitair, leidt dat tot vragen binnen de provincie. Tot nu speelt er iedere maand wel iets waarover PS graag geïnformeerd worden. Getracht wordt om de informatie in geordende sfeer en in samenspraak bij elkaar te krijgen om te voorkomen dat er slechts over incidenten wordt gesproken. Hoe kan de informatiestroom zo goed en kort mogelijk geschieden?

285

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt hoe de heer Leerink dit voor zich ziet. Provinciale Staten mogen toch zelf op elk moment de controlerende rol uitoefenen en vragen stellen?

290

De heer **Leerink** (PvdA) antwoordt dat PS thans maandelijks een keurig overzicht krijgen van alle actualiteiten. Zijn hoop is dat er in samenhang over wordt gesproken en niet naar aanleiding van een incident. Mocht die maandelijkse informatiestroom wegvallen, komt een en ander dan via de rondvraag terug (weliswaar op een minder samenhangende manier)?

295

Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt wat voor de PvdA precies de issue is. De huidige maandelijkse informatievoorziening doet recht aan de wens van de bewoners en dient behouden te blijven. Is de PvdA bereid om zich samen met de Partij voor de Dieren hiertoe in te zetten?

300

De heer **Leerink** (PvdA) kan zich aan sich voorstellen dat het informatieprotocol op een andere manier wordt ingevuld. Hij stelt derhalve de vraag aan de orde hoe wordt omgegaan met het feit dat er maandelijks nieuwe informatie oppopt. De heer Klein (CU) opperde bijvoorbeeld de suggestie om hiervan maandelijks een beknopt overzicht te geven. De heer Leerink stelt voor om te zoeken naar een goede vorm om het in de commissie te bespreken.

305

Het is goed te lezen dat het Plan van Aanpak (6.d) thans ook op de agenda van de rijksoverheid staat. Vorig jaar is een gigantische omslag bereikt. De heer Leerink heeft weliswaar nog een aantal vragen. Hij sluit aan bij de vraag van de heer Klein (CU) over de kosteneffectiviteit met betrekking tot de ZZS (zeer zorgwekkende stoffen). In de stukken staat op enig moment dat Tata Steel alle bronnen van ZZS beoordeelt en nagaat of het aanpakken van de ZZS-emissie kosteneffectief kan. Wat gebeurt er als dit niet mogelijk blijkt?

310

Het RIVM gaat kijken naar de MTR-waarden (Maximaal Toelaatbaar Risiconiveau). Dit is cruciaal, aangezien een en ander te maken heeft met milieuvergunningen waarvan men de impact op de gezondheid (nog) niet kent. Wanneer kunnen PS over voornoemde gegevens beschikken? Wat wordt er vervolgens gedaan met de MTR-waarden als de landelijke en Europese emissienormen daar niet op aansluiten? Dit lijkt de heer Leerink een potentieel probleem. Hij meent dat het heel goed is dat gezondheid als uitgangspunt wordt genomen en dat het RIVM een en ander gaat bekijken. Het zou echter goed zijn om nog wat meer helderheid te krijgen over hoe "hard" de MTR-waarden zijn en hoe deze zich gaan verhouden tot datgene wat men landelijk en Europees met elkaar heeft afgesproken.

320

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat zijn fractie niet gecharmeerd is van het provinciale beleidskader met betrekking tot de Energietransitie, Natura2000 en waterstofstrategie die deels

325 ten grondslag ligt aan de beleidsnota. Dit heeft de PVV geregeld uitgedragen in verschillende commissie- en PS-inbrengen. De PVV heeft een natuurwetenschapper bereid gevonden om een lezing te geven over klimaat en energie. Zodra een versoepeling van de coronamaatregelen het mogelijk maakt om de lezing te organiseren, zal de PVV de commissie hierover nader informeren.

330 De heer Van Tiggelen verwijst naar de navolgende passage op pagina 12 van de nota onder het kopje "*Beoogd ambitieniveau scherp vergunnen*":

"Het is daarbij de verantwoordelijkheid van een bedrijf om in de aanvraag (bij oprichtingsvergunningen en veranderingsaanvragen) om een omgevingsvergunning een onderbouwing te geven wanneer een bedrijf van mening is dat de strengste norm of techniek niet haalbaar of onredelijk is. Dit kan door motivatie op basis van kosteneffectiviteit, waarbij de provincie altijd uitgaat van de meest recente berekeningen voor de beoordeling of een maatregel wel/niet kosteneffectief is. Of op basis van de cross-media effecten (onder andere klimaat, CO₂, afval, water) waarin integraal gezien wordt of een techniek doelmatig is."

340 Het kan toch niet zo zijn dat voor de volksgezondheid noodzakelijke strenge normen of technieken mogelijk succesvol kunnen worden omzeild, omdat deze vermeende negatieve effecten hebben op het gebied van klimaat en CO₂-uitstoot? De PVV ontvangt hierop graag een toelichting van de gedeputeerde.

345 Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) bedankt het college voor de update in de VTH-brief. De fabriek Waeles Foundry is failliet verklaard, hetgeen voor betrokkenen een trieste zaak is. Het CDA gaat ervan uit dat voornoemde fabriek over stikstofruimte beschikte die thans verkocht kan worden en dat daarbij volgens de huidige regels een deel wordt afgeroomd voor natuur. Dit zal waarschijnlijk gebeuren door de curator. Is deze aanname juist of ziet het CDA dit verkeerd?

355 Wat betreft agendapunt 6.b (Informatieprotocol) kan het CDA instemmen met de wijze waarop GS PS vanaf heden gaan informeren over Tata, Harsco en andere bedrijven, mits de laatste stand van zaken en informatie elke twee maanden op de B-agenda van de commissie NLG staan, opdat PS actief op de hoogte worden gehouden en alle belangrijke informatie goed kunnen vinden. Het CDA gaat het er wel van uit dat in geval van actualiteiten die om directe behandeling in de commissie vragen, er een uitzondering wordt gemaakt en dat er niet twee maanden gewacht hoeft te worden om het specifieke item te bespreken. Mevrouw Koning-Hoeve noemt als mogelijk voorbeeld de uitkomst van het bronnenonderzoek in de IJmond. Kan gedeputeerde dit toezeggen?

360 Wat betreft agendapunt 6.c (Beleidsnota uitvoering en handhaving VTH 2022) vindt het CDA het vreemd dat het coalitieakkoord an sich in het schema op pagina 6 wordt meegenomen als kader. Het coalitieakkoord is een afspraak tussen vier politieke partijen. Deze afspraken kunnen natuurlijk leiden tot kaders die worden vastgesteld in PS. Het CDA meent echter dat het akkoord zélf geen kader kan zijn in provinciale documenten.

370 Wat betreft agendapunt 6.d (Stand van zaken Tata Steel) hecht het CDA veel waarde aan het bronnenonderzoek. Zodra dat beschikbaar is, wenst de fractie dit zo spoedig mogelijk te bespreken. Mevrouw Koning-Hoeve hoort graag of en wanneer dit mogelijk is. Het CDA heeft het gevoel dat de gedeputeerde heel goed vinger aan de pols houdt in dit dossier en dat GS in goed overleg zijn met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). De fractie is blij dat er een gezamenlijk plan

van aanpak ligt. Kan de gedeputeerde mogelijk nog iets meer melden over de overgang naar de
375 nieuwe ministeries onder leiding van het nieuwe kabinet? Zijn er wijzigingen in het dossier te
verwachten? Hoe schat gedeputeerde dit in?

Het liefst zou men zien dat de gezondheidsrisico's in de IJmond met onmiddellijke ingang niet
langer verhoogd zijn. De Kamerbrief spreekt over een complex probleem waarbij de inpassingen in
380 productieproces tijd kosten. Dat is begrijpelijk maar tegelijkertijd frustrerend, met name voor de
omwonenden. Inmiddels liggen er ook plannen voor versnelling van de aanpassingen in onder
meer de Roadmap+ en andere acties, hetgeen effect heeft. Het CDA vindt het van groot belang dat
de metingen steeds herhaald worden om te bekijken of het ingezette beleid effectief is en blijft, en
daadwerkelijk leidt tot verbeteringen in de IJmond. De werkbezoeken van de provincie aan Tata en
385 de omwonenden laten altijd een blijvende indruk achter. Als je op het duin tussen Tata en Wijk aan
Zee staat, zie je met eigen ogen hoe dicht de huizen daar op de fabriek staan. Mevrouw Koning-
Hoeve vraagt zich weleens af of het bouwen van grote geluidsschermen en luchtzuiverende wanden
of andere innovaties op die plek nog enige positieve invloed zouden kunnen hebben op het welzijn
van de bewoners. Wordt er ook naar dergelijke oplossingen gekeken, naast de Roadmap en andere
390 acties? Wordt er ook out of the box gedacht en worden echt alle mogelijkheden tot verbetering
onderzocht?

Mevrouw **De Groot** (SP) gaat er wat betreft agendapunt 6.a (Informatievoorziening VTH) van uit dat
elke vooruitgang een verbetering is. De SP kan zich er derhalve in het voorstel vinden, inclusief het
395 afgeven van de gedoogbeschikkingen. Zij wil graag nog de aandacht vestigen op de technische
vragen over de Waeles Foundery. Het zou fijn zijn als deze spoedig beantwoord kunnen worden.

Wat betreft agendapunt 6.b (Informatievoorziening) heeft de SP an sich geen bezwaren. Het moet
echter wel duidelijk zijn dat zaken worden besproken wanneer Provinciale Staten dit wenselijk
achten. Ook moeten de vragen beantwoord blijven worden door GS. GS kunnen PS namelijk niet
400 belemmeren in de controlerende rol. Reacties dat er te veel gevraagd wordt of dat de informatie
volgende maand komt, zijn volgens de SP niet de juiste argumenten om de informatie niet te
leveren. Als PS er tussentijds om vragen, moet er ook tussentijds informatie komen.

Wat betreft 6.c (Beleidsnota uitvoering en handhaving VTH 2022) meent de SP dat het streven goed
405 is. De fractie is benieuwd en vraagt zich af of de uitvoering haalbaar is. Voorts hoopt zij dat er snel
smart geformuleerde doelen komen, na de invoering van de Omgevingswet. De SP hoort hier graag
een antwoord op en houdt GS er uiteraard aan.

Het Plan van Aanpak van IenW "*Op naar een gezonde leefomgeving in de IJmond*" (agendapunt 6.d)
410 staat vol met goede intenties en medegevoel. De emissie van schadelijke stoffen door Tata Steel
moet zo snel mogelijk omlaag. Tevens wordt erkend dat de zorgen van de inwoners van de IJmond
terecht zijn. De SP is blij dat die erkenning er eindelijk is. Voor bedrijven als Tata Steel is in
Nederland alleen ruimte als zij de gezondheid van omwonenden kunnen waarborgen en het
vermogen hebben om aan de milieunormen en klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2050 te voldoen.

415 Per direct zijn niet alle problemen opgelost. De inzet van de gezamenlijke overheden is om op de
kortst mogelijk termijn te komen tot een verbeterde leefomgeving/ met zicht op een duurzame en
toekomstbestendige staalfabriek op de lange termijn. Op dat laatste punt wringt het echter. De
"kortst mogelijke termijn" is immers niet heel kort. Sommige doelen worden weliswaar sneller
420 gerealiseerd dan verwacht, maar de meest vervuilende onderdelen van Tata Steel (Kooksfabriek 2

en Hoogovens 6) worden vooralsnog niet gesloten. Nu Tata weer mag exporteren naar de Verenigde Staten (conform krantenbericht), lijkt het erop dat een snelle sluiting van de beide vervuilende fabrieken niet zo snel in het verschiet ligt. Wat betekent dit? Gaat de productie dan weer omhoog? Mevrouw De Groot zou hier graag duidelijkheid over hebben.

425

IenW zegt dat het gezondheidsrisico zo snel mogelijk moet worden beperkt. Er wordt nu al aan alle kanten gewerkt aan verbetering. Dit wordt eind 2022 aan de hand van onder meer monitoringsgegevens geëvalueerd, teneinde tijdig te kunnen ingrijpen als verbetering uitblijft. Maar wat wordt er nu eigenlijk verstaan onder "tijdig ingrijpen"? En hoe gaan die ingrepen dan plaatsvinden? Bestaan die ingrepen uit dwangsommen of uit sluiting van onderdelen van het fabriekscomplex? De SP zou hier graag een antwoord op horen.

430

De SP erkent overigens dat in korte tijd veel maatregelen bedacht en ook ten uitvoer zijn gebracht. Dit had echter veel eerder moeten gebeuren. De bewoners van de IJmond en met name die van Wijk aan Zee zitten al vele, vele jaren in de ongezonde omgeving van Tata Steel. Gedurende lange tijd is de schadelijkheid van Tata Steel ontkend. Nu krijgen de inwoners eindelijk erkenning. De SP hoopt dat het proces naar een gezonde leefomgeving sneller verloopt dan in de Roadmap+ beschreven wordt.

435

440

De heer **Leerink** (PvdA) hoort mevrouw De Groot (SP) terecht opmerken dat de erkenning er eerder had moeten komen. Er heeft in de loop der jaren een omslag van denken plaatsgevonden. Zoekt mevrouw De Groot de aanleiding hiertoe ook bij zichzelf c.q. de SP?

445

Mevrouw **De Groot** (SP) meent in zekere mate van wel. Vroeger werd, ook bij de SP, veel meer gedacht in termen van "werkgelegenheid" en (financiële) "welvaart". Dit is omgeslagen. Werkgelegenheid wordt thans nog wel belangrijk geacht, maar gezondheid is eigenlijk nog veel belangrijker. Het is essentieel om ook goed voor de aarde te zorgen.

450

De heer **Leerink** (PvdA) begrijpt dat mevrouw De Groot (SP) zich dat verwijt ook zelf aantrekt. In feite zegt zij: "*We hebben het met elkaar te lang laten ontstaan. Wij maken er deel van uit en nu moeten we kijken hoe we het anders oplossen.*"

455

Mevrouw **De Groot** (SP) beaamt dat de SP er in het verleden deel van heeft uitgemaakt. In het verleden heeft de SP echter meermaals Tata aangemerkt als een ongezonde fabriek die ongezond is voor de leefomgeving. Zij was daar eerder mee dan bijvoorbeeld de Partij van de Arbeid.

460

De heer **Dessing** (FvD) onderschrijft dat gezondheid een belangrijk punt is waarvoor aandacht moet zijn. Het is derhalve goed dat het nu op de agenda staat. Mevrouw De Groot (SP) zegt echter ook dat voor bedrijven die niet aan de klimaatdoelstellingen kunnen voldoen geen ruimte is in Nederland. De heer Dessing verifieert of dat inderdaad de conclusie van de SP is. In dat geval kan men immers een groot aantal sluitingen tegemoetzien.

465

Mevrouw **De Groot** (SP) meent dat het in ieder geval heel belangrijk is dat de bedrijven aan de klimaatdoelstellingen gaan voldoen, opdat men niet met natte voeten komt te zitten (als gevolg van overstromingen) of te kampen krijgt met andere vervelende consequenties.

De heer **Dessing** (FvD) merkt op dat zijn fractie en de SP van mening kunnen verschillen

470 over de "natte voeten". De zeespiegelstijging bedraagt immers 1,4 millimeter per jaar, waardoor de voeten voorlopig nog droog worden gehouden. De heer Dessing hoopt derhalve dat ondernemers de kans wordt geboden hun bedrijfsvoering uit te oefenen en dat er niet al te rigoureuze conclusies worden getrokken.

475 Mevrouw **De Groot** (SP) heeft als boodschap dat bedrijven allemaal zo snel mogelijk aan de klimaatdoelstellingen moeten voldoen. Mochten ze daar niet aan voldoen, dan is het aan de overheid, waaraan de provincie natuurlijk ook weer voeding geeft, om te bedenken wat voor maatregelen zij kan treffen. Over het opleggen van maatregelen als dwangsommen of wellicht de sluiting van bedrijven democratisch besloten moeten worden.

480 De heer **Dessing** (FvD) zou wat betreft de VTH-taken dan toch een scheiding willen aanbrengen tussen gezondheidsmaatregelen en klimaatdoelstellingen.

485 Mevrouw **De Groot** (SP) beaamt dat daar zeker een scheiding in kan worden aangebracht. Echter, een slecht klimaat veroorzaakt op den duur ook een slechte gezondheid. De SP vindt beide aspecten belangrijk. De provincie moet qua VTH-taken derhalve ook toezien op de klimaatdoelstellingen.

490 De SP hoopt dat de CO₂-uitstoot sneller teruggebracht kan worden en dat er spoedig minder CO₂ wordt uitgestoten. Ook de stikstofuitstoot van Tata Steel moet snel omlaag. Wat gaat de provincie hieraan doen?

495 Mevrouw De Groot heeft nog een aantal vragen over de communicatie en verwijst in dat kader ook naar de rondvraag. In het Plan van Aanpak "*Naar een gezonde leefomgeving in de IJmond*" is voor de dialoog met de bewoners van de IJmond een grote rol weggelegd voor de communicatiemedewerkers van de diverse overheden. Op de een of andere manier begrijpt de SP niet waarom deze filter op de informatieverstrekking wordt gelegd alvorens de inwoners een en ander mogen weten. Het lijkt mevrouw De Groot juist goed als de ongefilterde informatie aan de inwoners en de volksvertegenwoordigers wordt voorgelegd. Wat kan een communicatiemedewerker veranderen aan wetenschappelijke informatie die mensen moeten krijgen?

500 Mevrouw **Gonggrijp** (D66) meent dat op grond van alle stukken die voorliggen geconcludeerd kan worden dat er heel veel stappen worden gezet. De gedeputeerde pakt het dossier Tata Steel met voortvarendheid op. D66 wil dat graag gezegd hebben. De fractie is ook erg verheugd over de samenwerking met de gemeenten en het Rijk. De uitdagingen in de IJmond kunnen alleen maar worden aangegaan door goede afstemming met andere overheden.

510 Voorts is het belangrijk dat er volop wordt ingezet op het tijdig verzorgen van transparante communicatie met de omwonenden. Mevrouw Gonggrijp heeft derhalve een vraag over de "commotie" die in de pers over het RIVM-rapport is ontstaan. Is dit rapport nu wel of niet in het bezit van de gedeputeerde?

Wat betreft het informatieprotocol snapt D66 de stappen. De fractie zou echter graag zien dat PS toch nog tijdig geïnformeerd worden indien er belangrijke wijzigingen plaatsvinden.

515 Statenlid **Kostic** (PvdD) verzoekt GS om het RIVM-rapport, dat reeds in het bezit van GS is, te openbaren voor het debat van de Tweede Kamer op 26 januari a.s. De SP zal dit eveneens via een

separate rondvraag voorleggen. Er is ruimte genoeg voor GS om voordien een eigen reactie te formuleren.

520 Statenlid Kostic gaat in op de Beleidsnota VTH-taken, het informatieprotocol en de toekomst van Tata Steel. De Partij voor de Dieren heeft eerder een discussienota over de VTH-taken opgesteld. Heden wil zij graag de aandacht vestigen op een viertal punten:

- 525 – De nota noemt een aantal noties die bij verdere uitwerking dienen te worden meegenomen. De PvdD zou daar graag nog één aandachtspunt aan toevoegen. Statenlid Kostic koppelt dit weer terug aan de discussienota, waarin gesproken wordt over het onderzoek van Follow the Money. Hierin wordt aangetoond dat de hele constructie, waaronder de bescherming van de leefomgeving en gezondheid, afhankelijk is van rapporten die worden gemaakt in opdracht van bedrijven die vergunningen en/of ontheffingen aanvragen. In de praktijk leidt dat niet altijd tot onafhankelijke informatievoorziening richting OD's. Burgers die zich willen verzetten tegen
530 aantasting van de natuur en milieu hebben maar één kans om zo'n rapport van een bedrijf aan te vechten, namelijk middels een contra-expertise.
- 535 – Naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer over drinkwaterbronnen is toegezegd dat er met de OD gesproken zou worden over de watertaken en de vraag of er eventueel meer capaciteit bij moet. Wat is daarvan terechtgekomen?
- 540 – Het derde punt betreft iets wat de ChristenUnie heeft aangekaart. Hoe wordt de kosteneffectiviteit berekend? Welke kosten vallen hieronder? Betreft het de kosten van de maatschappij? En op basis waarvan worden de belangen dan precies afgewogen uiteindelijk?
- 545 – Een vierde punt is dat scherp vergunnen inderdaad erg belangrijk is. GS zeggen dit bij Tata te doen. Bij overige bedrijven ziet de provincie daar het belang niet van in en wordt vooral met pilots gestart. Zijn GS het ermee eens dat bij overige bedrijven ook gelijk kan worden gestart met scherp vergunnen in plaats van met pilots?

De heer **Roosendaal** (VVD) merkt op dat het onderwerp contra-expertise regelmatig terugkomt vanuit de Partij voor de Dieren. Het balletje wordt steeds neergelegd bij GS. De fractie geeft aan dat er in uitzonderlijke gevallen bij de OD's budget beschikbaar zou moeten zijn om een contra-
550 expertise uit te voeren op het verzoek van burgers. Welke uitzonderlijke situatie bedoelt de Partij voor de Dieren en hoeveel budget wil zij daarvoor beschikbaar stellen? Dat soort onderzoeken is immers niet goedkoop en het kan niet aan de OD's en GS worden overgelaten om te bepalen welke burgers deze voorkeursbehandeling al dan niet krijgen. De heer Roosendaal meent dat de Partij voor de Dieren wellicht zelf met een voorstel zou moeten komen over welke uitzonderingssituatie
555 wordt gesproken, hoeveel geld ermee gemoeid is en of de Partij voor de Dieren meent dat dat budget ook ter beschikking moet worden gesteld.

Statenlid **Kostic** (PvdD) geeft aan dat de Partij voor de Dieren hierover een voorstel heeft ingediend. Er is ook een duidelijk verzoek richting GS gedaan. De fractie wijst op kwetsbare belangen die niet
560 door commerciële belangen kunnen worden gedekt en verdedigd. Voorts bestaan er bij de maatschappelijke organisaties grote twijfels over de door vergunningaanvragers geleverde informatie om daar vervolgens extra onafhankelijk onderzoeksgelegenheid voor te geven.

565 De vraag over het budget heeft de Partij de Dieren via GS ook bij de OD neergelegd om te kijken
hoeveel het zal kosten. Bij één of twee onderzoeken per jaar is dat echt wel overzichtelijk. Hierover
kan nader met elkaar gesproken worden. Het zou echter wel fijn zijn om daar nu serieus naar te
kijken. De Partij voor de Dieren vraagt enkel om het even goed te verkennen. Zij is dan altijd bereid
om te kijken naar nadere, betere voorstellen van anderen. Statenlid Kostic meent dat het probleem
570 dat Follow the Money heeft onderzocht door allen wordt (h)erkend. Zij hoort het de VVD in ieder
geval niet ontkennen.

De heer **Roosendaal** (VVD) constateert dat in het geval van Tata burgers heel goed in staat
zijn om zich te verenigen en zo nodig samen actie te ondernemen. Het is voor hem echter
nog steeds heel erg onduidelijk wanneer de Partij voor de Dieren spreekt over een
575 "verdelingsvraagstuk" van één à twee onderzoeken per jaar. Wordt dan hier met elkaar
bepaald wie er wel of geen contra-expertise mag uitvoeren? Conform de huidige werkwijze
moet de partij (bedrijf of particulier) die een contra-expertise wil uitvoeren de kosten
hiervoor zelf dragen. De heer Roosendaal ziet thans geen aanleiding om dat te veranderen.
Sterker nog, hij ziet vanuit de samenleving genoeg initiatieven om het zelf op te pakken.

580 Statenlid **Kostic** (PvdD) benadrukt dat de VVD tezamen met de PvdD constateert dat er inderdaad
problemen zijn. Burgers moeten zich steeds vaker verenigen om milieu en natuur te beschermen,
terwijl dit een taak van de overheid zou moeten zijn. De burgers moeten enorme expertise
verwerven, hetgeen voor hen aanzienlijke (financiële) lasten met zich meebrengt. Als de heer
585 Roosendaal een keer met de burgers zou spreken, kan hij rechtstreeks uit hun mond vernemen hoe
lastig het is. Tata is geen uitzondering. Statenlid Kostic vindt het heel kwalijk dat de VVD op deze
manier de discussie probeert te vermijden. De Partij voor de Dieren biedt alle gelegenheid om met
haar mee te denken, maar de heer Roosendaal (VVD) doet het af in de trant van: "*Het komt allemaal
wel goed. De burgers redden zich wel.*"

590 De heer **Roosendaal** (VVD) vindt het belangrijk dat Nederland een systeem kent waarbij de
partij die de rechtszaak wint de kosten vergoed krijgt. Daar zit een gedachte achter. Het is
derhalve te gemakkelijk gedacht van de Partij voor de Dieren om daarop een uitzondering
te maken voor één of twee partijen. Er dient dan met een breder doordacht plan te worden
595 gekomen. De vraag is of dat op provincieniveau of wellicht op een hoger niveau moet
plaatsvinden. Deze discussie zal uitgebreider moeten worden geagendeerd. Vervolgens zal
bekeken moeten worden hoe het gehele stelsel veranderd kan worden. De Partij voor de
Dieren komt echter steeds terug op hetzelfde punt, zonder dat zij kan aangeven hoe zij dat
verdelingsvraagstuk inclusief de budgettering wil vormgeven.

600 Statenlid **Kostic** (PvdD) wijst op de gezamenlijke constatering dat er een groot probleem bestaat.
Dit is door omgevingsexperts ook aangegeven. De Partij voor de Dieren heeft het vaker uitgebreid
geagendeerd, nota bene met een discussienota. Zij vraagt GS enkel om een en ander met de OD in
kaart te brengen en om te bekijken welke minnen en plussen er zijn en hoe het samen opgelost
605 kan worden.

Statenlid Kostic vindt het onacceptabel dat de informatievoorziening wordt gewijzigd van
maandelijks in tweemaandelijks. Mocht het zover komen, dan zal de Partij voor de Dieren hiertoe
een motie indienen. De intensievere informatievoorziening is ooit begonnen met een motie van PS,
610 aangezien zij juist meer dan enkel op hoofdlijnen geïnformeerd wilden worden. Dat heeft ertoe
geleid dat de Statenleden het dossier veel beter zijn gaan volgen, wat ook meer recht doet aan

hetgeen de burgers van de provincie verwachten. De zaak is echter nog steeds heel complex. De Partij voor de Dieren hoopt derhalve dat de maandelijkse bespreking behouden blijft.

615 Over de toekomst van Tata Steel is reeds veel gezegd. De Partij voor de Dieren herkent echt wel de
inspanningen, zeker van gedeputeerde Olthof. Er is echter nog steeds geen concreet vooruitzicht
op een echt groen en schoon Tata. Het bedrijf blijft overtredingen maken en dwangsommen
verzamelen. Tata Steel geeft nog onvoldoende invulling aan de wettelijke verplichting voor de ZZS.
620 Tata krijgt nog steeds alle tijd voor de geurnormen, te weten tien jaar. De wens is dat de
vergunningen voor Tata zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BBT-range (Best Beschikbare
Techniek) liggen. In de informatievoorziening staat echter dat de deuremissies bij Kooksfabriek 2
aan de bovengrens van de BBT-range worden vergund. Kunnen GS aangeven waarom dit gebeurt?
Concreet uitzicht vanuit het Rijk en Europa is er evenmin. Eerst was het grote plan alleen de afvang
625 en opslag van CO₂. Toen de FNV zo moedig was om met een alternatief plan te komen, is dat na
wat duwen en trekken ook eventueel een goede optie. Maar zelfs als die zo snel mogelijk wordt
uitgevoerd, moeten de mensen nog heel lang in de gifdampen van Tata Steel leven, worden er nog
heel lang fossiele brandstoffen gebruikt -- middenin een natuur- en klimaatcrisis -- en blijft men
oneindig niet-duurzame ijzererts winnen. Dit is hét weegmoment c.q. kantelpunt, waarbij alle
opties voor Tata kunnen worden bekeken.

630 Omwonenden hebben door CE Delft een startnotitie laten maken met daarin vijf toekomstvarianten.
Statenlid Kostic stelt voor op basis daarvan het Rijk te vragen om verder te kijken dan alleen het
FNV-plan en te bezien wat de maatschappelijke kosten en baten zijn. Voorkomen moet worden dat
er wederom heel veel geld wordt gepompt in iets wat uiteindelijk niet voldoende resultaten
635 opbrengt.

Mevrouw Er (GL) las in de beleidsnota dat dit jaar ook het advies van de commissie-Van Aartsen
erin zal worden verwerkt. GroenLinks houdt dit in de gaten.

640 De GL-fractie kan zich in principe vinden in het informatieprotocol. Zij sluit zich echter wel aan bij
de opmerkingen die door andere Statenleden zijn gemaakt. Als er iets actueels speelt, mag het niet
betekenen dat PS er minder snel vragen over kunnen stellen of dat zij in mindere mate
geïnformeerd worden.

645 Mevrouw Er geeft aan dat het plan van aanpak heeft geleid tot meer overzicht, hetgeen fijn is. Het
bevat een goede rol- en taakverdeling en laat zien welke taken nog openstaan. GroenLinks heeft
wel een aantal vragen, met name over de kosteneffectiviteit. Als Tata niet met een kosteneffectieve
aanpak komt, wat betekent dit dan voor de uitstoot van de ZZS? Hoe gaat de OD in dat geval erop
handhaven? Het is immers een heel kwalijke zaak dat de kosteneffectiviteit zo'n grote invloed heeft
650 op de regelgeving en de vergunning. Wat GroenLinks betreft is dat niet uit te leggen aan de
mensen wier gezondheid daaronder gaat lijden.

Mevrouw Er heeft voorts nog een vraag over het overleg met Tata Steel inzake de betere
monitoring, die in het plan van aanpak wordt genoemd. GroenLinks begrijpt dat sprake moet zijn
655 van een goede samenwerking met Tata. Zij acht het echter enigszins vreemd om het bedrijf reeds
uit te nodigen bij de gesprekken over monitoring, terwijl Tata een bedrijf blijft dat ook nog steeds
overtredingen begaat. Wat GroenLinks betreft wordt het gesprek eerst met de overheden
aangegaan om te bezien wat daaruit komt. De opties die daaruit voortvloeien kunnen vervolgens
worden voorgelegd aan Tata.

660

Mevrouw **De Groot** (SP) hoort mevrouw Er (GL) aanvankelijk zeggen dat haar fractie blij is met het voorliggende Plan van Aanpak. Later in haar betoog ontkent zij dit echter enigszins. Wat zijn hierover nu de daadwerkelijke gevoelens van mevrouw Er?

665

Mevrouw **Er** (GL) is blij dat er een plan van aanpak ligt. Dit lijkt haar een hele grote vooruitgang vergeleken met een aantal jaren geleden. In die zin is mevrouw Er blij met alle vooruitgang die wordt geboekt. Dat neemt niet weg dat er nog een aantal punten in zit waarop verbetering mogelijk is.

670

De heer **Roosendaal** (VVD) wijst in het kader van het informatieprotocol op het gezegde "*vertrouwen komt te voet en gaat te paard*". De VVD sluit aan bij de Partij voor de Dieren dat de afgelopen anderhalf jaar heel veel tijd is besteed aan de voortgang van de VTH-taken. Door GS en de OD's is hard gewerkt om PS steeds beter te informeren. Het is goed dat thans wordt overgegaan naar de volgende fase. Het informatieprotocol heeft volgens de heer Roosendaal voldoende

675

handvatten om te stellen dat ermee kan worden doorgedaan.

De kern blijft natuurlijk dat er een actieve informatieplicht is. De heer Roosendaal geeft GS graag het vertrouwen om PS te informeren wanneer dat (politiek) relevant is. Dat kan maandelijks dan wel tweemaandelijks.

680

De VVD acht het goed dat er viermaal per jaar met elkaar gesproken wordt over alle punten die met Tata te maken hebben, zoals de Roadmap+, de waterstoftransitie en de VTH-taken. Er moet integraal bekeken worden waar we vandaan komen, waar we thans staan en waar we heen gaan. Hoe is die voortgang dan precies en wat is de rol van de provincie daarin? En hoe kan aan de

685

bewoners worden getoond dat de provincie het heel serieus neemt en dat er met alle partijen tezamen stappen worden gezet? De VVD is voorts heel benieuwd naar de uitkomsten van het RIVM-onderzoek over de MTR en de interpretatie die GS hieraan geven.

690

In de stukken staat voorts dat de provincie bezig is om te kijken naar het vergunningenstelsel rondom de waterstofinfrastructuur (van Den Helder naar IJmuiden). De heer Roosendaal mist echter het totale plaatje waaruit blijkt hoeveel waterstof er eigenlijk nodig is en waar die waterstof vandaan gaat komen, alvorens kan worden ingegaan op de discussie waar de leidingen moeten komen en waarvoor en per wanneer de vergunningen worden afgegeven. Binnenkort is het een jaar geleden dat het Strategisch Plan 2020–2050 van de Werkgroep Zeester is gepresenteerd. De VVD

695

ziet echter nog geen integraal plaatje rond de rijksoverheid, de provincie en Tata zelf om ervoor te zorgen dat er voldoende waterstof is om een ander ook daadwerkelijk mogelijk te maken. De heer Roosendaal ziet er derhalve naar uit om dit een aantal keren per jaar te bespreken, naast de ontwikkelingen van de Roadmap+.

700

De heer Roosendaal heeft begrepen dat het RIVM een nulmeting gaat verrichten om te kijken wat de effecten van de te nemen maatregelen zijn. Het is heel belangrijk om deze gegevens ook te communiceren met de bewoners. Daarnaast gaat de Kookfabriek over zes tot acht jaar dicht. Dit hangt weer samen met de vraag die de heer Roosendaal zojuist naar voren bracht: is er dan ook echt waterstof en is die installatie er dan? Hoeveel zekerheid kan hierover verkregen worden? Dat

705

stuk mist de VVD nog.

710 De heer **Dessing** (FvD) slaat even aan op de beschikbaarheid en haalbaarheid van waterstof en de waterstofinfrastructuur. Is de VVD het met Forum voor Democratie eens dat het eigenlijk een startpunt zou moeten zijn om überhaupt te kijken of het wel haalbaar is? Er gaan getallen rond dat men voor het produceren van alle waterstof die benodigd is om Tata Steel te draaien, 1.000 windturbines in de Noordzee nodig heeft. Is de randvoorwaarde niet om dat überhaupt eerst te onderzoeken alvorens er wordt verdergegaan?

715 De heer **Roosendaal** (VVD) is het met de heer Dessing (FvD) eens dat indien men een bedrijf als Tata op waterstof wil laten draaien, men eerst moet weten of er überhaupt wel voldoende waterstof is. De heer Dessing trekt de conclusie dat de waterstof per se van windmolens moet komen, maar het zou ook vanuit de nieuwe kerncentrale kunnen komen die de overheid voornemens is te gaan bouwen. Voorts zou waterstof ook op een andere manier kunnen worden geïmporteerd. Daar is de heer Roosendaal nu juist zo benieuwd naar. Hoe gaat men dat doen? Pas zodra die vraag
720 beantwoord kan worden, weet men ook welke infrastructuur en vergunningen benodigd zijn.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

725 Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof bedankt de Statenleden voor alle vragen en benadrukt nogmaals dat Tata een heel belangrijk onderwerp betreft. Wellicht had een en ander eerder moeten gebeuren, maar de afgelopen periode zijn vele opvattingen gedeeld. De essentiële vraag is nu wat de provincie hiermee gaat doen. Gedeputeerde meent dat er de afgelopen twee jaar meer bereikt is dan er al die
730 jaren daarvoor voor mogelijk werd gehouden. Anderhalf jaar geleden ging de discussie nog vooral over de betrouwbaarheid van de provincie en de Omgevingsdienst. Er was toen totaal geen uitzicht op een staalfabriek die duurzaam kan zijn en in ieder geval minder vervuilend is voor de omgeving en voor de gezondheid. GS, PS en zeker ook de omwonenden en andere organisaties kunnen best blij zijn dat deze stap nu is gezet. Het gaat echter nooit snel genoeg. Wat gedeputeerde betreft zou
735 het morgen veranderd moeten zijn. Men heeft echter ook met de realiteit te maken. Morgen kunnen de deuren van de fabriek gesloten worden, maar daarmee is de vervuiling niet over. In de grond worden immers nog heel veel stoffen aangetroffen.

740 Sluiting is echter niet het voornaamste scenario van de provincie en de omwonenden. Een groot deel van de mensen wil uiteindelijk best ruimte bieden aan Tata Steel, maar wel heel nadrukkelijk onder de voorwaarde dat het schoner en gezonder moet. Het is geen kwestie van een knop omdraaien of een filterinstallatie plaatsen. Het vraagt om tijd. De grote transformatie naar een DRI-fabriek is een structurele stap. Er moet echter ook bekeken worden wat er vandaag nog veranderd kan worden om te zorgen dat op korte termijn gezondheidsverbeteringen significant ervaren
745 worden in de omgeving.

Gedeputeerde Olthof zou willen voorstellen om de beantwoording van de vragen inzake Waeles Foundry mee te nemen met de technische vragen die thans nog onbeantwoord zijn gebleven.

750 Wat betreft de informatievoorziening benadrukt gedeputeerde dat de actieve informatieplicht van GS richting de Staten boven alles gaat. Provinciale Staten gaan bovendien over hun eigen orde. Indien zij een vraag hebben, kunnen zij deze altijd stellen. Wel wordt getracht om aan de hand van het Rekenkamerrapport te bekijken wat nog effectief is en hoe bepaalde zaken zo slim en zo goed

755 mogelijk kunnen worden gedaan. Juist ook om de informatie op orde te houden, is het de vraag of je de VTH-brief nog elke maand wil hanteren. De VTH-brief wordt vastgesteld weken voordat die in PS besproken zal worden en is soms door de actualiteit alweer achterhaald. Het kost de organisatie kost bovendien heel veel werk. Er blijft uiteraard sprake van een structurele informatievoorziening. De afgelopen maanden stond elke commissievergadering wel een onderwerp met betrekking tot
760 Tata op de agenda, zoals een rapport, het informatieprotocol, het plan van aanpak vanuit de Kamer. Ook de komende maand zal dit weer het geval zijn. Kortom, de vrees dat PS niet de juiste informatie zouden krijgen, is onterecht. Sterker nog, PS kan gedeputeerde Olthof aanspreken op diens actieve informatieplicht. Op het moment dat er iets speelt, zullen GS PS daar een antwoord op geven. Dit blijft gelijk. Enkel de frequentie van de VTH-brief wijzigt. De betreffende informatie is altijd beschikbaar op de websites van de Omgevingsdienst. Daar zijn de afgelopen twee jaar ook
765 enorme stappen in gezet. Met het oog op de werkdruk voor de organisatie en de actualiteit van de informatievoorziening stellen GS voor om de frequentie van de VTH-brief te wijzigen van maandelijks naar één keer per twee maanden.

770 De belangrijkste vraag ten aanzien van het handhavingsprotocol betrof de kosteneffectiviteit. Dat is niet iets wat de provincie verzint of waar zij over gaat. Gedeputeerde Olthof refereert aan de discussie om aan de onderkant van de BBT-range te gaan vergunnen. Ten aanzien van de pelletsfabriek heeft gedeputeerde uitvoerig gesproken met PS over de kosteneffectiviteit, dat een onderdeel vormt van de uiteindelijke vergunningverlening. Als de kosten per besparing kilogram stikstof tot €5 bedragen, is het kosteneffectief. Indien de kosten boven de €20 liggen, is het niet
775 kosteneffectief. De bandbreedte tussen €5 en €20 betreft het "afwegingskader". Een en ander is gebaseerd op regelgeving. Daar moeten door Den Haag of Europa stappen in gezet worden. De provincie kan vervolgens gaan toetsen of een en ander gerechtvaardigd is om toch een stikstofreducerende maatregel op te leggen.

780 Bij de pelletfabriek is de grens opgezocht. Ondanks het feit dat een en ander binnen de bandbreedte viel en men erover van mening kon verschillen of het al dan niet kosteneffectief was, heeft de provincie in het belang van de gezondheid van de omgeving gemeend dat zij toch de maatregel moest opleggen. Zij zal daar in de toekomst ook op die manier mee omgaan. Het aspect "kosteneffectiviteit" zit in de regelgeving. Het is dus niet mogelijk om een vergunning aan te
785 scherpen zonder voornoemd aspect mee te nemen.

De kosten als gevolg van de aanscherping van de vergunningen -- niet alleen voor het toepassen van een filterinstallatie, maar ook de structurele kosten -- kunnen in de tientallen miljoenen lopen. De heer Klein (CU) vroeg of de provincie daar dan een subsidieregeling tegenover moet zetten?
790 Gedeputeerde Olthof meent van niet. Het streven is echter om altijd zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BBT-bandbreedte te vergunnen. Dat is echt een koerswijziging. Dit gebeurt nog als pilot en niet structureel, omdat bekeken moet worden wat het van de OD vraagt qua inzet. Voorts willen GS voor PS in beeld brengen wat het van de capaciteit van de OD's vraagt. Waar lopen zij tegen aan bij dergelijke vraagstukken over kosteneffectiviteit? De maatregel is wel alvast
795 opgenomen. Het komende jaar wordt een en ander aan de hand van een aantal pilots inzichtelijk gemaakt, waarna met elkaar de stap kan worden gezet om het structureel door te voeren. Die ambitie is er. Alvorens het college verwachtingen scheidt die het niet kan waarmaken, vindt eerst een pilot plaats.

800 De heer Klein (CU) vroeg of het mogelijk en/of zinvol is om nog andere meetstations toe te voegen. Gedeputeerde merkt op dat er in Wijk aan Zee twee meetstations zijn: Reyndersweg en Bosweg. Het

meetstation aan de Bosweg was aanvankelijk van Tata, maar is inmiddels naar de provincie gehaald teneinde de onafhankelijkheid van de gegevens te kunnen waarborgen. Voorts is bepaald dat er een aantal extra metingen van bepaalde stoffen mogelijk moeten zijn. Deze worden toegevoegd.
805 Daarnaast komt er nog een evaluatie van het totale meetnet. Daarin wordt de vraag meegenomen of het voldoende is of dat er wellicht op andere plekken nog andere, aanvullende informatie beschikbaar moet komen. Men moet zich echter realiseren dat elk meetstation uiteindelijk best een flinke investering vergt. Ook moet worden bekeken wat men precies wil meten. Elke combinatie van stoffen vraagt immers weer om andere meetmethoden. Kortom, er wordt gekeken naar het aantal
810 meetstations. Dit punt zal worden meegenomen in de evaluatie, aangezien een aantal mensen uit de Dorpsraad deze vraag ook al eens heeft gesteld.

In antwoord op de PvdA geeft gedeputeerde aan dat de actualiteiten rond Tata uiteraard in de commissie besproken zullen worden. De rapporten in 2021 en onder meer de brief van PS aan de
815 Kamer hebben er uiteindelijk toe geleid dat de urgentie van de normering hoog op de agenda staat. Voorts heeft men met elkaar vastgesteld dat milieuregelgeving niet hetzelfde is als gezondheid. Hierover is inmiddels zoveel meer bekend waaruit blijkt dat met milieuregelgeving niet alle gezondheidsaspecten kunnen worden meegenomen. Om die reden is het RIVM gevraagd, ook in opdracht van de staatssecretaris, om met extra normen te komen ten aanzien van ZZS. De
820 PvdA constateert terecht dat die normering er wel is, maar dat deze ergens moet worden vastgelegd, opdat het uiteindelijk ook opgenomen kan worden in een vergunning en erop kan worden gehandhaafd. Dit betekent dat er naar landelijke of Europese wetgeving moet worden gekeken. Het begint natuurlijk met het vaststellen van de normering, waarna zo snel mogelijk bekeken moet worden wat er nodig is om er ook op te kunnen handhaven.

825 De heer **Leerink** (PvdA) meent dat het goed en onvermijdelijk is dat de normering onder de loep wordt genomen. Hij ziet echter met angst en beven het scenario tegemoet als dadelijk die MTR zijn vastgesteld. Dat rapport landt dan ook. Zodra de maxima bekend zijn en deze overschreden worden, zal dat terecht voor onrust zal. We weten allemaal hoe Den Haag en
830 Europa werken. Er zal op dat moment heel snel geschakeld moeten worden.

Gedeputeerde **Olthof** meent dat dit een terecht punt is. Hij deelt dan ook de zorg van de heer Leerink (PvdA). Er wordt steeds meer bekend. Elk onderzoek en elk rapport leidt weer tot onrust en discussies. Dat ontslaat de provincie echter niet van haar verplichting om te bekijken of er tot een
835 norm kan worden gekomen. Er komen thans nieuwe bewindslieden. Gedeputeerde is derhalve enigszins bezorgd hoe onderhavig punt zo snel mogelijk weer kan worden opgepakt en hoe dezelfde voortvarendheid als voorheen kan worden betracht. Gedeputeerde neemt het absoluut mee. Wat kan er worden gedaan om er eerder op te anticiperen door het ook vast te leggen in de wet- en regelgeving?

840 Tegen de heer Van Tiggelen (PVV) zegt gedeputeerde Olthof dat de discussie niet zozeer gaat over klimaat boven gezondheid. Bij maatregelen moet men echter wel gaan kijken naar het integrale effect op zowel gezondheid als klimaat, CO₂-uitstoot en dergelijke. In dat opzicht moeten beide aspecten worden meegenomen. Hierin is absoluut geen ordening aangebracht. Sterker nog, die
845 samenhang moet heel zwaar gewogen worden. Vervolgens moet er met elkaar een heel goede discussie worden gevoerd om te bepalen of het al dan niet een verantwoorde keuze is.

Richting het CDA geeft gedeputeerde aan dat de VTH-brief gewoon op de B-agenda blijft staan. Ook GS willen deze kunnen blijven bespreken indien dit nodig is. De positie van het coalitieakkoord

850 is niet zozeer dat het een beleidsdoel is. Het document geeft uiteindelijk wel prioritering en
richting aan de coalitieperiode en zal meegenomen worden in beleidsnotities, uitvoeringsagenda's
die uiteraard in PS uiteindelijk weer worden vastgesteld. Het feit dat het in het coalitieakkoord
staat, betekent niet dat het daarmee automatisch is vastgesteld. Er moet eerst een vertaling naar
de programma's worden gemaakt. Daar gaan de Staten over en het wordt ook vastgelegd. Dat is
855 niet anders dan voorheen.

De overgang naar nieuwe ministeries en bewindspersonen vindt gedeputeerde wel even spannend.
Op 11 januari a.s. heeft hij een gesprek met de DG van IenW. Daarin zal ook aan de orde komen
onder welk ministerie het thema milieu gaat vallen, en in welke mate. Blijft het bij IenW? Hoe wordt
860 de samenhang met EZK geborgd? Hoe gaan die ministeries zich tot elkaar verhouden? Hoe blijft de
integraliteit geborgd? Welke minister of staatssecretaris kan hierop worden aangesproken?
Gedeputeerde hoopt dat het gesprek meer duidelijkheid zal geven, opdat er later wat meer houvast
kan worden geboden.

865 Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) wees erop dat metingen af en toe herhaald worden. Het CDA
vindt deze handeling heel belangrijk en heeft gedeputeerde gevraagd of hij deze werkwijze
wil voortzetten.

Gedeputeerde **Olthof** wijst erop dat in het plan van aanpak vermeld staat dat het
870 stofdepositieonderzoek in de IJmond in 2022 twee keer uitgevoerd wordt. Het betreft een herhaling
om het effect op langere termijn te bezien. De voortgang van de resultaten moet men blijven
meten. Hiertoe dient met elkaar een programma te worden opgesteld. De provincie heeft derhalve
zeker ambitie op dit vlak. Er dient echter ook gekeken te worden naar de effectiviteit ervan. Men
heeft de neiging om alles te willen meten, maar uiteindelijk moet ook bekeken worden waarom iets
875 gemeten wordt en wat men vervolgens met de informatie kan. Gedeputeerde begrijpt het punt van
het CDA heel goed. Om uiteindelijk de voortgang te weten van de investeringen die plaatsvinden,
moet je uiteindelijk wel op langere termijn een aantal metingen gaan herhalen.

880 Er is een aantal vragen gesteld over het bronherleidingsonderzoek. **Deze neemt gedeputeerde
dadelijk mee bij de beantwoording van de rondvraag van de SP (agendapunt 7).**

De SP vroeg of de productie bij Tata omhooggaat, nu het bedrijf weer mag exporteren naar de
Verenigde Staten. Gedeputeerde las hierover ook berichten op social media. Normaliter zou dit een
positief bericht zijn voor de Nederlandse economie, maar in dezen verrijst gelijk een doembeeld.
885 Wat betekent het immers voor Tata? Gedeputeerde wijst erop dat Tata een vergunning heeft
waarbinnen het bedrijf qua productie moet blijven. De toekomst van de Kooksfabriek staat los van
de vraag of de productie naar Amerika al dan niet hoger kan zijn. Partijen zijn druk bezig om de
Kooksgasfabriek zo snel mogelijk, in ieder geval voor 2028, af te bouwen en te sluiten. Die twee
zaken moeten niet door elkaar worden gehaald. Tata heeft een vergunning wat betreft de
890 hoeveelheid die het bedrijf maximaal mag produceren. Dat verandert niet.

895 Mevrouw **De Groot** (SP) stelde de vraag ook in het kader van de afbouw van de gaswinning
in Groningen. Opeens blijkt daar namelijk een contract met Duitsland te zijn, waardoor er
ineens toch gas uit Groningen aan Duitsland moet worden geleverd. Dat zou dus betekenen
dat de productie weer wordt opgeschroefd. Hoe staat dit dan met Tata Steel en de export
naar de Verenigde Staten?

Gedeputeerde **Olthof** is niet op de hoogte van aanvullende verplichtingen dat als Amerika meer staal gaat vragen, dat Tata dat buiten de vergunning om moet gaan leveren. In de vergunning is de maximale productie opgenomen. Gedeputeerde zou derhalve heel voorzichtig willen zijn met het doen van dergelijke suggesties. Er ligt een vergunning en die is leidend. Op dit moment is er geen enkele aanleiding om die productie te verhogen. Sterker nog, de discussie (ook vanuit de bewoners) is eerder dat de productie omlaag zou moeten. Gedeputeerde maakt zich derhalve niet zo'n zorgen om de situatie die de SP schetst.

905

Statenlid Kostic (PvdD) vroeg wat er gebeurt als de doelstellingen niet gehaald worden, met name ten aanzien van de toekomst van Tata. Er wordt momenteel een heel duidelijk plan neergezet dat gemeten zal worden. Daarbij wordt ook gekeken naar de effecten. Een deel kan worden afgedwongen via de vergunningen, zoals de minimalisatie van de ZZS en de pelletfabriek. Een aantal ambities en investeringen kunnen echter niet direct in een vergunning worden opgenomen. De wens is om deze toch op een of andere manier vast te leggen. Er zal derhalve gekeken moeten worden wat de effecten zijn en of deze meetbaar zijn. Vervolgens moet bekeken worden wat op dat moment een passend antwoord is. Gedeputeerde vindt het enigszins voorbarig om er nu al op vooruit te lopen, omdat voornamelijk sprake is van veel aannames.

915

Gedeputeerde heeft reeds genoemd dat de aanpak van de stikstofreductie door Tata te lang geduurd heeft. De Omgevingsdienst heeft daar echter een heel belangrijke stap in gezet, te weten de maatregel ten aanzien van de pelletfabriek. Deze vormt immers de grootste uitstoter van stikstof op het Tata-terrein. De deNO_x-installatie die nu voorgeschreven gaat worden in de vergunning is uiteindelijk de grote maatregel die voor Tata genomen gaat worden. Met andere woorden, gedeputeerde meent dat het thema stikstof uitvoerig aan de orde is geweest en dat er thans een heel concrete maatregel ligt.

920

De vragen over de filter op communicatie zal gedeputeerde dadelijk meenemen in de rondvraag. Hij wil er wel voor waken dat op basis van een aantal aannames de indruk wordt gewekt dat de provincie het rapport gaat beïnvloeden en dat dat de "filter" zou zijn. De provincie doet juist haar stinkende best om te zorgen dat daar absoluut geen sprake van kan zijn. Gedeputeerde kan ook toezeggen dat elk rapport dat is opgesteld door een wetenschappelijk bureau, het RIVM of een andere partij gewoon één-op-één naar buiten gaat. Als de provincie of een andere partij er iets van vindt, dan zal dat in een side letter of een zienswijze worden meegegeven. Gedeputeerde meent wel dat eenieder de verplichting heeft om zijn woorden zorgvuldig te kiezen en men niet de indruk moet wekken alsof er iets gek is aan de hand is. Hij zal dat dadelijk nader toelichten.

925

Statenlid Kostic (PvdD) wees op het onderzoek van Follow the Money waarin wordt gesteld dat de hele constructie, waaronder de bescherming van de leefomgeving en gezondheid, afhankelijk is van rapporten die worden gemaakt in opdracht van bedrijven die vergunningen en/of ontheffingen aanvragen. Bij de Omgevingsdiensten heeft hierover een presentatie plaatsgevonden en is er met elkaar over gesproken. Conform het systeem in Nederland moet de partij die een vergunning aanvraagt met een onderbouwing van cijfers komen. De provincie kan dit niet wijzigen. De Omgevingsdienst beoordeelt vervolgens de aanvraag. Heeft de OD dan wel voldoende expertise in huis om de aangeleverde gegevens te beoordelen? Als hieraan getwijfeld wordt, zal de Omgevingsdienst moeten bekijken of er wellicht expertise van andere partijen kan worden ingevlogen en of er een contra-expertise gevraagd moet worden. De Omgevingsdiensten hebben dit ook beaamd. Het is lastig als de provincie zegt: "*We hebben een potje met geld en we doen maximaal twee onderzoeken per jaar.*" Er zijn immers best veel bezwaren, zodat diverse partijen

945

wel zouden voelen voor een contra-expertise. Gedeputeerde meent dat men moet vertrouwen op de Omgevingsdienst, waar de expertise zit. Er moet blijvend geïnvesteerd worden in die expertise alsmede in de capaciteit, om ervoor te zorgen dat dáár uiteindelijk de juiste afweging wordt gemaakt wat betreft de vergunningverlening. Op het moment dat de provincie een pot met geld gaat creëren waaruit allerlei contra-expertises kunnen worden verricht, wordt het een heel rare figuur. Iedereen die het dan niet eens is met de vergunning zal een beroep gaan doen op de contra-expertise. Dan wordt het ingewikkeld. Gaat de provincie immers bepalen welke vraag belangrijker is? Gedeputeerde voorziet in dat geval dat overal een contra-expertise wordt uitgevoerd, terwijl de essentie is dat de Omgevingsdienst de juiste expertise in huis heeft en waar nodig aanvullend onderzoek doet.

Gedeputeerde zal niet bestrijden dat er weleens gekke dingen gebeuren. In geval van Tata betreft het echter organisaties die gewoon getoetst worden of ze uiteindelijk wel de juiste metingen kunnen verrichten. Cijfers worden niet klakkeloos aangenomen. Gedeputeerde begrijpt het punt van de Partij voor de Dieren. Hij meent ook dat de Omgevingsdiensten gevraagd moet worden om ervoor te zorgen dat er bij de vergunningverlening goed gekeken wordt naar de cijfers en dat de expertise aanwezig moet zijn om een en ander goed te kunnen toetsen. Daar waar nodig zal de OD zelf een contra-expertise moeten aanvragen. Gedeputeerde vindt dat dat niet bij de omgeving moet worden neergelegd. Dan is namelijk het hek van de dam en moet men het hele systeem van de OD ophalen.

Statenlid **Kostic** (PvdD) vind het prima dat gedeputeerde het als zodanig interpreteert en het op voornoemde manier gaat oplossen. Statenlid Kostic raadt echter aan om het dan expliciet als aandachtspunt op te nemen in de nota.

Gedeputeerde **Olthof** wil niet zozeer de contra-expertise in de nota opnemen, maar wel het signaal dat er bij de omgevingsdienst voldoende expertise in huis is om de vergunning te kunnen beoordelen en dat er waar nodig aanvullende expertise extern ingehuurd kan worden. De basis van het hele stelsel is dat men erop kan vertrouwen dat de Omgevingsdiensten over voldoende capaciteit en expertise beschikken. Dit is ook daadwerkelijk een onderdeel van gesprek met de Omgevingsdiensten, zeker als het gaat om de ontwikkelingen naar circulariteit en alle klimaatdiscussies (groene waterstof e.d.). Op dit terrein is heel veel expertise nodig.

De vragen over de watertaken leidt gedeputeerde Olthof door naar zijn collega Loggen.

Gedeputeerde Olthof bestrijdt de opmerking dat Tata Steel nog steeds alle ruimte krijgt qua tijd. Daarmee wordt ten onrechte de suggestie gewekt dat Tata kan doen wat het wil. De provincie, de Kamer, het kabinet en de ministeries zitten erbovenop. Het recentelijk aanscherpen van de vergunningen is voor Tata ingrijpend. Achter die termijn van tien jaar zit wel degelijk een gedachte. Het betreft de weg ernaartoe. Een en ander moet ook niet te scherp worden neergezet. Mocht het immers tot een gerechtelijke procedure komen, zal de rechter oordelen of een redelijke termijn wordt gesteld. Onderhavige vergunning, waarbij naar het totaal van Tata wordt gekeken, is echter de eerste die op deze manier verleend wordt. Hierin wordt veel gevraagd van Tata, maar het gebeurt wel.

Bovendien is de maatregel ten aanzien van Hoogoven 6 opgelegd, terwijl reeds bekend is dat deze in het toekomstbeeld richting groen staal uiteindelijk uitgefaseerd zal worden. Hiermee zijn investeringen van tientallen miljoenen gemoed. Kortom, Tata krijgt geen ruimte of tijd. Er dient

995 met elkaar een uitvoerbaar beleid te worden geformuleerd. Met de hand op het hart kan
gedeputeerde toezeggen dat er wat betreft de vergunningverlening en de rapportages nul invloed
van Tata is (geweest). Wat betreft de onderhavige aanscherping van vergunningen wordt Tata pas
geïnformeerd op het moment dat de provincie haar besluit heeft genomen.

1000 De deuremissies bij Kooksfabriek 2 werden aan de bovengrens van de BBT-range vergund (10%).
Door de aanscherping is dat teruggebracht naar de ondergrens (5%). Het liefste wil men dat de
Kooksgasfabriek en de deuremissies zo snel mogelijk worden tegengehouden. Ten aanzien van de
resultaten die het bedrijf wil boeken, heeft Tata echter gezegd dat de deuremissies een belangrijk
1005 onderwerp vormen bij de reductie van stof- en geuremissie. De Omgevingsdienst heeft derhalve
besloten om nu een meting te doen en over een tijdje te bekijken wat de effecten zijn. Qua BBT-
range is de scherpte opgezocht die mogelijk is. Deze is niet verruimd, maar juist een stuk scherper
geworden.

1010 Mevrouw Er (GL) stelde een vraag over het overleg met Tata Steel inzake een betere monitoring.
Gedeputeerde wil ervoor waken dat Tata enigszins wordt weggezet als een criminele organisatie
die nergens bij betrokken mag worden. De provincie heeft Tata ook nodig om juist bepaalde
informatie te krijgen. Zij wil uiteindelijk immers kunnen staan voor de onafhankelijkheid en de
objectiviteit van de gegevens die worden aangeleverd. Op het moment dat de provincie op het
terrein van Tata wil meten, zeker als het metingen betreft die uiteindelijk niet wettelijk kunnen
worden afgedwongen in een vergunning, heeft de provincie het bedrijf hiertoe nodig. In de
1015 Roadmap+ staat dat Tata zelf ook metingen wil gaan doen. De provincie heeft voorgesteld om die
in gezamenlijkheid met de Omgevingsdienst en de ILT van het Rijk te verrichten, om ervoor te
zorgen dat de objectiviteit kan worden gegarandeerd en op een later moment niet de discussie
ontstaat dat "*de slager z'n eigen vlees keurt*". Het bedrijf dat de metingen verricht, ook in opdracht
van Tata, is overigens geaccrediteerd. Juist als extra stap wil de provincie graag meedenken om de
1020 objectiviteit en onafhankelijkheid zo veel mogelijk te garanderen. Het is echter niet mogelijk om de
fabriek heel snel te veranderen zonder overleg met Tata. Sterker nog, het initiatief ligt in eerste
instantie bij het bedrijf zelf. Tata heeft de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat het zo
snel mogelijk voldoet aan alle eisen en vergunningen. De overheid pakt daar een heel actieve rol in,
maar heeft daar Tata wel bij nodig.

1025

De vragen van de VVD over waterstof leidt gedeputeerde Olthof door naar zijn collega Stigter.

De **voorzitter** resumeert als volgt:

- De vragen over de Waeles Foundry zullen nog schriftelijk beantwoord worden.
- 1030 – Het bronherleidingsonderzoek komt dadelijk aan bod bij de rondvraag (agendapunt 7).
- Voorts dient nog te worden afgeconcludeerd of de commissie kan instemmen met het voorstel
om de frequentie van de VTH-brief te wijzigen van maandelijks naar tweemaandelijks.

1035 Statenlid **Kostic** (PvdA) heeft nog geen antwoord gehoord op de vraag of gedeputeerde bereid
is het Rijk te vragen om alle toekomstvarianten voor Tata, zoals ook vermeld in de startnotitie
van CE Delft, te verkennen.

1040 Gedeputeerde **Olthof** heeft niet alle opties uit voornoemde notitie van CE Delft scherp. Hij meent
dat de vraag op hoofdlijnen is of gekozen wordt voor de toepassing van CCS of voor de DRI. Of dit
uiteindelijk leidt tot een kleiner of ander Tata, is aan het bedrijf zelf. Tata moet opereren binnen de
ruimte van de vergunningen. De overheid stelt deze zo scherp mogelijk op, zeker wat betreft

gezondheid. Tata moet daarbinnen echter uiteindelijk zijn eigen bedrijfsvoering bepalen.

1045 Statenlid **Kostic** (PvdA) vraagt of gedeputeerde het erover eens is dat als er in Tata maatschappelijk geld moet worden gestoken, alle keuzes op tafel moeten worden gelegd?

1050 Gedeputeerde **Olthof** antwoordt bevestigend. Als de provincie subsidie verleent, moet niet alleen naar klimaat en milieu worden gekeken, maar moet het ook een positief effect hebben op de gezondheid. Dat is ook een wens vanuit de omgeving. Een dergelijk gesprek wordt ook met het Rijk gevoerd. Gedeputeerde twijfelt of je dusdanig ver moet gaan om qua bedrijfsvoering allerlei opties voor te leggen. Ook het kabinet en de Kamer zijn op de hoogte van het rapport van CE Delft. Dit betreft echter een vervolgstap. De eerste stap is om middels "groen staal" er nu met elkaar voor te zorgen dat het schoner en gezonder wordt.

1055 Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) sprak aan het eind van haar betoog over "*out of the box denken*". Wordt er ook gekeken naar alternatieve oplossingen, zoals geluidsschermen of luchtzuiverende wanden?

1060 Gedeputeerde **Olthof** staat zeker open voor alternatieven die een bijdrage kunnen leveren aan een gezonde en schone leefomgeving, mits deze enigszins realistisch en uitvoerbaar zijn. Hij heeft deze echter nog niet voorbij zien komen. Ligt die verantwoordelijkheid bovendien bij de overheid of kan er uiteindelijk bij Tata op aangedrongen worden om in dergelijke alternatieven te investeren?

1065 De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording en geeft het woord aan gedeputeerde Stigter om de vragen over waterstof te beantwoorden.

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):

1070 Gedeputeerde **Stigter** zal de commissie kort informeren over waar de provincie staat ten aanzien van de "*Groen Staal door waterstofroute*" van Tata.

1075 Gedeputeerde Olthof noemde reeds dat klimaat en milieu enerzijds en gezondheid anderzijds weliswaar afzonderlijke portefeuilles zijn, maar dat de provincie kiest voor één integrale benadering richting Tata en het Rijk. Als Tata aan de slag gaat met klimaatmaatregelen is het voor het college vanzelfsprekend en noodzakelijk dat tegelijkertijd de gezondheidskant wordt meegenomen.

1080 Gedeputeerde Stigter licht kort de "*Groen Staal*"-route toe. In het najaar van 2021 is tezamen met de andere overheden en bedrijven de Cluster Energie Strategie (CES) opgesteld. Hierin wordt uitgestippeld wat er nodig is om de industrie in het Noordzeekanaalgebied (NZKG), inclusief Tata, te verduurzamen. Hoeveel waterstof en elektriciteit zijn er nodig? Op de datum dat het rapport ter beschikking zou worden gesteld aan het Rijk om een en ander door te rekenen, kwam Tata naar buiten met de mededeling dat het versneld ging inzetten op de waterstofroute. De CES is op dat punt derhalve alweer enigszins achterhaald. Dit is destijds ook gedeeld in de
1085 commissievergadering. Op dit moment wordt er gewerkt aan een addendum op de CES ten aanzien van de nieuwe waterstofroute. Het Rijk wordt verzocht een en ander door te rekenen en het ook mee te nemen in de eigen investeringsplannen. Deze afspraak is gemaakt tijdens de laatste dagen van het vorige kabinet.

1090 Het beeld dat nu naar boven komt in de waterstofroute is dat Tata tot 2030 tussen de 190 en 270 kiloton waterstof nodig zal hebben. Deze hoeveelheid neemt toe tot 400 kiloton in 2035. Het betreft gigantische hoeveelheden die thans niet beschikbaar zijn, ook niet wereldwijd. Het idee is dat ongeveer 150 kiloton van de benodigde hoeveelheid gemaakt kan worden op het Tata-terrein zelf -- gedeputeerde wijst in dit kader op plannen voor de ontwikkeling van een waterstoffabriek
1095 onder de naam H2ermes -- dan wel met initiatieven in het Noordzeekanaalgebied. Dat betekent dat er nog steeds een gat bestaat aan waterstofbehoefte in de "Groen Staal"-route ten opzichte van wat er nodig is.

Er worden thans nog twee andere routes verkend, in eerste instantie door Tata zelf, maar ook
1100 tezamen met de provincie en het Rijk, omdat laatstgenoemden hierin mede een rol spelen:

- Aansluiten op de nationale backbone, die de industriegebieden in het land met elkaar verbindt. Waterstof dat op de Maasvlakte of in Groningen gemaakt wordt, kan zodoende benut worden voor waterstofactiviteiten in het Noordzeekanaalgebied, waaronder Tata;
- Waterstofimport vanuit het buitenland. Er loopt thans een verkenning samen met het
1105 Havenbedrijf Amsterdam om de mogelijkheden te bekijken om een gedeelte van het brede havengebied van Amsterdam om te katten naar een waterstofimportlocatie.

Een en ander zal de komende weken en maanden verder worden uitgewerkt, teneinde te bepalen wat hiervoor nodig en mogelijk is. Allereerst dient het addendum op de CES deze maand (januari
1110 2022) gereed te zijn, omdat het ook moet worden meegenomen in het MeerjarenInvesteringsProgramma (MJIP) van het Rijk. Zodra dit stuk gereed is, zal het ook gelijk aan PS worden toegezonden.

De heer **Dessing** (FvD) bedankt gedeputeerde Stigter voor het delen van de waterstofcijfers.
1115 Hij beluistert dat er gigantische hoeveelheden waterstof nodig zijn en dat er vooralsnog sprake is van tekorten. "Import van buiten" is een van de drie opties om in de behoefte te kunnen voorzien. Kan gedeputeerde dit begrip enigszins definiëren?

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat met "binnen" de hoeveelheid waterstof wordt bedoeld die in
1120 Nederland kan worden geproduceerd. Met "buiten" wordt alle waterstof buiten de landsgrenzen bedoeld. In de gehele wereld ontstaan waterstofinitiatieven. Dit gebeurt bijvoorbeeld vanuit waterkracht (Scandinavië), maar ook in gebieden waar veel zon is (Noord-Afrika, Chili, Australië). Zoals er thans wereldwijd olie en andere grondstoffen worden vervoerd, zou dit ook mogelijk moeten zijn ten aanzien van waterstof. Hiertoe lopen verschillende verkenningen, waaronder ook
1125 vanuit het Noordzeekanaalgebied, de haven van Rotterdam en Groningen.

De **voorzitter** bedankt beide gedeputeerden voor hun beantwoording in eerste termijn. De technische vragen over Waeles Foundry zullen nog worden beantwoord, aangevuld met de antwoorden op de vragen die hedenmiddag zijn gesteld.

1130 Bij de rondvraag wordt dadelijk nog teruggekomen op het bronherleidingsonderzoek. Met het voorstel van GS om PS tweemaandelijks over dit dossier te informeren via een informatiebrief op hoofdlijnen met verwijzing naar specifieke informatie op de websites van de provincie en de omgevingsdiensten (in plaats van maandelijks) stemmen de meeste
1135 commissieleden in.

De voorzitter constateert dat er behoefte is aan een korte tweede termijn.

Tweede termijn

1140

De heer **Mangal** (DENK) was enigszins verbaasd dat gedeputeerde zich zojuist afvroeg of het iets voor Tata of het Rijk is om maatregelen te nemen ten behoeve van de gezondheid van bewoners. Zegt gedeputeerde daarmee dat burgers moeten gaan betalen om bedrijven te laten vergroenen, opdat burgers gezonder kunnen leven? Dat zou de omgekeerde wereld zijn.

1145

De heer Mangal hoopt dat gedeputeerde evenmin bedoelt dat de kosten gesocialiseerd worden en dat de winst die Tata gaat maken, geprivatiseerd wordt. Kan gedeputeerde een en ander nader duiden?

1150

De heer **Klein** (CU) bedankt gedeputeerde voor diens uitleg en beantwoording. Het experiment met de tweemaandelijks informatievoorziening lijkt de ChristenUnie an sich een goed idee. Na dit overgangsjaar wil zij echter nadrukkelijk de mogelijkheid openhouden dat de actieve vorm van informatievoorziening wordt voortgezet. De fractie is immers heel tevreden over de huidige werkwijze. PS kunnen heel goed op de hoogte blijven, aangezien er per vergadering inzichtelijk wordt gemaakt welke ontwikkelingen zich hebben voorgedaan. Het zelf bijhouden van drie verschillende websites om te bezien wat er veranderd is, lijkt de heer Klein geen goed alternatief. De brief mag best heel beknopt zijn en voornamelijk doorverwijzingen bevatten. Het zou echter fijn zijn als er één plek is met een overzicht van nieuwe ontwikkelingen.

1155

1160

Wat betreft eventuele subsidie voor scherpere voorzieningen snapt de ChristenUnie dat de provincie niet zomaar miljoenen moet gaan betalen. Stel echter dat de kosteneffectiviteit van een scherpere maatregel net niet haalbaar lijkt en een klein extra zetje veel meer gezondheidswinst kan opleveren, wat zijn dan de mogelijkheden? Wil gedeputeerde in ieder geval in de gaten houden of dergelijke situaties optreden?

1165

De heer **Roosendaal** (VVD) kan zich vinden in het voorstel van de heer Klein (CU). De VVD vindt een tweemaandelijks informatievoorziening prima, maar op grond van hetgeen geschreven is, vertrouwt de partij erop dat PS indien nodig tussentijds worden geïnformeerd en dat dit op dusdanige wijze gebeurt dat zij niet allerlei onderliggende detailgegevens hoeven uit te zoeken om de hoofdlijn te kunnen volgen.

1170

De heer Roosendaal bedankt beide gedeputeerden voor hun beantwoording. Het beeld dat de Omgevingsdiensten tegenover de burgers zouden staan, zoals door sommige partijen werd gesuggereerd, heeft gedeputeerde Olthof terecht gecorrigeerd. De OD's zijn er juist vóór de burger. Men kan ervan uitgaan dat de onderzoeken die plaatsvinden, onafhankelijk worden verricht. Mocht er desondanks behoefte bestaan aan een contra-expertise, dan is dat tot nu toe goed geregeld.

1175

1180

De heer Roosendaal is zeer benieuwd waar de waterstof vandaan gaat komen. Gedeputeerde Stigter noemde hiertoe drie bronnen. De VVD ziet graag de uitwerking tegemoet. Deze is cruciaal voor een implementatieplan om naar waterstofproductie in de IJmond over te kunnen gaan. Op de website van de provincie staat dat Den Helder hierin ook een belangrijke rol vervult. De heer Roosendaal zou hier graag nog een nadere toelichting op vernemen.

1185

De **voorzitter** geeft het woord aan de gedeputeerden voor hun beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):

Gedeputeerde **Stigter** bevestigt dat Den Helder ook daadwerkelijk een rol speelt in de waterstofstrategie. Naast waterstofproductie op het Tata-terrein en in het NZKG, en naast waterstofimport uit het buitenland, noemde gedeputeerde ook de aansluiting op de nationale backbone. In het MJIP van het Rijk staat dat Den Helder deze aansluiting daadwerkelijk zal krijgen. Vlak voor het kerstreces hebben PS van het college twee position papers ontvangen: één over de waterstofambities in het Noordzeekanaalgebied en één over de ambitie in Den Helder. Het college staat voor beide gebieden en vindt het dan ook heel belangrijk dat Den Helder wordt aangesloten op de backbone en dat Den Helder daadwerkelijk de voorgenomen rol kan gaan spelen in de waterstofeconomie. Zoals PS weten, heeft de Kop van Noord-Holland een aantal hele belangrijke pluspunten om een belangrijke rol te gaan spelen in de waterstofeconomie. Om die reden zit de provincie erbovenop om dat te ondersteunen.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Gedeputeerde **Olthof** merkt richting de heer Mangal (DENK) op dat hij hoopt niet de indruk te hebben gewekt dat de inwoners moeten gaan betalen voor de investeringen van Tata Steel. Hij heeft bedoeld te zeggen dat Tata zélf verantwoordelijk is voor de investeringen die zij moeten gaan doen. De provincie moet zorgen voor goede regelgeving en scherpe vergunningen, en zorgen dat zij erop kan toezien en kan handhaven.

In sommige gevallen is er inderdaad sprake van een subsidieregeling, wat overigens niet vreemd is. Er zijn meerdere subsidieregelingen om uiteindelijk een bedrijf te helpen om bepaalde investeringen te doen. Het huidige regeerakkoord staat bol van de miljarden om de energietransitie en de investeringen in klimaat mogelijk te maken. Uiteraard is het van de subsidieregeling afhankelijk hoe ermee wordt omgegaan. Welke voorwaarden worden eraan gesteld? Wat een en ander betekent voor de winsten die in de toekomst worden verwacht, wil gedeputeerde graag aan de subsidieregeling laten. Als de uiteindelijke wens is om "Groen Staal" in de IJmond te behouden, sluit gedeputeerde echter niet uit dat er een bijdrage van de overheid zal worden geleverd (in de vorm van een subsidie) om dat versneld mogelijk te maken en het met name groen en schoon te laten zijn.

De heer Klein (CU) stelde een vraag over de subsidieregeling indien de kosteneffectiviteit van een scherpere maatregel net niet haalbaar blijkt. Gedeputeerde neemt het signaal mee, maar doet hier nog geen toezeggingen op. Wellicht is het raadzaam om op een later moment nog eens te bespreken of er zich momenten voordoen c.q. hebben voorgedaan waarop een dergelijk (financieel) zetje wenselijk zou zijn (geweest). Gedeputeerde wijst erop dat ook in dezen er soms subsidieregelingen zijn om bedrijven te ondersteunen bij een investering die zij moeten doen om het proces uiteindelijk schoner te krijgen. Bij Tata en vele andere bedrijven in het NZKG zijn daar echter enorme bedragen mee gemoeid. Gedeputeerde wil de verwachtingen derhalve enigszins temperen. Wellicht is het een idee om een en ander mee te nemen in de pilots (die direct verbonden zijn met de onderkant van de BBT-range).

Richting de heer Roosendaal (VVD) merkt gedeputeerde op dat het actief informeren van PS in geval van een actualiteit een van zijn belangrijkste opdrachten is. **De Statenleden kunnen er derhalve vanuit gaan dat GS in een dergelijk geval de commissie zo snel mogelijk tussentijds zal informeren.**

De **voorzitter** bedankt de gedeputeerden voor hun beantwoording en rondt onderhavig agendapunt af.

1235 **7. Rondvraag gedeputeerde Olthof (Leefbaarheid, gezondheid en milieu en OD NZKG en ODIJ)**

Er is een rondvraag ontvangen van de SP over het bronherleidingsonderzoek naar ziekmakende stoffen in de IJmond.

De **voorzitter** geeft het woord aan mevrouw De Groot (SP) voor de nadere toelichting.

1240

Mevrouw **De Groot** (SP) laat de inleiding achterwege. Deze is opgenomen in iBabs.

De SP heeft de navolgende drie vragen:

1245

- Naar de SP heeft begrepen, is het rapport met het bronherleidingsonderzoek inmiddels beschikbaar. Wanneer kan dit in PS worden besproken? Wordt gewacht tot een volgende commissievergadering NLG of gaat het gedeputeerde lukken dit eerder te agenderen?
- De woordvoerder van GS stelt dat het rapport naar PS en de gemeenteraden komt als een reactie van GS en de ambtenaren zorgvuldig geformuleerd is. Waarom kunnen PS het rapport niet direct krijgen? Twijfelen GS aan de kunde en het beoordelingsvermogen van PS? Zo ja, waarom twijfelen zij daaraan?
- Voor de bewoners rond Tata Steel en hun volksvertegenwoordigers is het van groot belang dat de veroorzaker(s) zo snel mogelijk van de uitstoot van ziekmakende stoffen bekend worden en vooral dat de uitstoot van ziekmakende stoffen snel beëindigd wordt. Is gedeputeerde dat met de SP eens? Is hij het tevens met de SP eens dat het bedoelde RIVM- rapport daarom direct na verschijning openbaar gemaakt moet worden?

1255

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

1260

Gedeputeerde **Olthof** mist eigenlijk nog de vraag of GS daadwerkelijk in het bezit is van het rapport betreffende het bronherleidingsonderzoek. En zo ja, wanneer hebben GS het rapport dan ontvangen? Mevrouw De Groot (SP) gaat immers uit van een krantenartikel, waarin wordt gesuggereerd dat het rapport inmiddels in het bezit van GS zou zijn. Gedeputeerde bevestigt dit, zij het dat dit ten tijde van de publicatie van het krantenartikel nog niet het geval was. De provincie heeft het rapport pas op donderdag 6 januari jl. ontvangen. Het RIVM stelt het rapport op en bepaalt zelf wanneer het voldoende gevalideerd is om het door te sturen naar de opdrachtgever.

1265

De agenda van de Tweede Kamer en onderhavig RIVM-rapport over stof in de IJmond zijn twee losse trajecten. Bij de vorige rapporten is weliswaar gebleken dat ze met elkaar te maken hebben en dat ze van grote invloed zijn. Er is voor GS geen enkel belang om publicatie tegen te houden. Sterker nog, gedeputeerde heeft er juist belang bij om het rapport zo snel mogelijk naar buiten te brengen. Hierover is een afspraak gemaakt met de bewoners. Bij de andere rapporten heeft gedeputeerde ook bewezen dat het zo snel mogelijk naar buiten komt, zij het wel zorgvuldig.

1270

Het Kamerdebat over de milieu- en gezondheidssituatie rond Tata Steel op 26 januari a.s. is niet speciaal georganiseerd om onderhavig rapport te bespreken. 25 januari a.s. is de uiterste datum dat het rapport in GS voorligt en wordt vastgesteld, hetgeen weliswaar heel kort dag is.

1275

Gedeputeerde zal de komende dagen derhalve in overleg met de gemeenten bekijken of het rapport sneller naar buiten kan worden gebracht. Het streven is immers om het vóór het Kamerdebat (uiterlijk 25 januari a.s.) bij de Kamer te hebben.

1280

Uiteindelijk gaan de Staten zelf over de wijze en het moment waarop zij het RIVM-rapport willen bespreken. GS moeten er enkel voor zorgen dat het zo snel mogelijk via de normale route naar buiten komt.

- 1285 Gedeputeerde twijfelt absoluut niet aan de kunde en het beoordelingsvermogen van PS. Dit staat echter los van het zorgvuldige traject dat bewandeld moet worden. Er vloeien wellicht vragen uit voort die GS aan het RIVM willen stellen. De mensen die betrokken zijn bij het opstellen van het rapport zullen hierover geïnformeerd moeten worden. De provincie zal het rapport in samenspraak met de gemeenten naar buiten brengen. PS verwachten bovendien dat GS er een begeleidende brief
- 1290 bij sturen en dat de opdrachtgever, oftewel GS, er kennis van nemen en het naar buiten brengen. Het betreft een zorgvuldige procedure. Voornoemde stappen moeten zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 25 januari a.s., zijn gezet. Dat is absoluut de inzet van GS.

- Het is uiteraard van belang dat alle betrokkenen zo snel mogelijk kennis kunnen nemen van
- 1295 onderhavig rapport en dat het gesprek erover zo snel mogelijk kan worden gevoerd. Gedeputeerde is het overigens met mevrouw De Groot (SP) eens dat dat losstaat van het feit dat de uitstoot van ziekmakende stoffen snel beëindigd moeten worden. Daartoe is onderhavig rapport overigens niet bedoeld. Het is immers opgesteld in samenhang met het vorige rapport over het depositieonderzoek. Hopelijk geeft het huidige rapport meer houvast ten aanzien van de vraag
- 1300 waar de stoffen vandaan komen.

- De SP vroeg of gedeputeerde het met haar eens is dat het RIVM-rapport direct na verschijning openbaar gemaakt moet worden. Gedeputeerde wijst erop dat in de omgeving vragen zullen rijzen. Zo heeft er tweemaal eerder een webinar (één voor bewoners en één voor raadsleden en
- 1305 Statenleden) plaatsgevonden waarbij het RIVM een presentatie verzorgde en men de mogelijkheid kreeg tot het stellen van vragen. Ook ten aanzien van onderhavig rapport dient iets soortgelijks te worden georganiseerd, hetgeen enige tijd en voorbereiding zal vergen. Kortom, de uiterste datum waarop GS het rapport zullen vaststellen, is 25 januari a.s. Gedeputeerde tracht het naar voren te halen. Het rapport komt vervolgens beschikbaar, voorzien
- 1310 van een reactie van GS. Aansluitend is er de mogelijkheid om het in de commissievergadering NLG te agenderen.

- Mevrouw **De Groot** (SP) verwees onder agendapunt 6 naar de communicatiemedewerkers die eerst met elkaar moesten communiceren alvorens er berichten naar buiten konden
- 1315 worden gebracht. Is dit een soortgelijke kwestie?

- Gedeputeerde **Olthof** vraagt of mevrouw De Groot (SP) twijfelt aan de objectiviteit en de transparantie van het college. De communicatiemedewerkers zorgen ervoor dat er een heldere brief wordt gestuurd die ook afgestemd is met de brief die de gemeenten aan hun gemeenteraden
- 1320 versturen.

- Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat GS vergeten dat PS uiteindelijk de baas zijn in dit huis. Laatstgenoemden bepalen dan ook wanneer het rapport naar voren moet komen. 25 januari a.s. is inderdaad te kort dag. Het is reeds in het bezit van de provincie. Statenlid Kostic
- 1325 verzoekt de gedeputeerde derhalve om volgende week te laten weten of het lukt om het rapport eerder dan 25 januari a.s. naar PS te sturen. Er is binnen de provincie geen enkele verdere beperking om binnen een week afstemming met de gemeenten te laten plaatsvinden, zodat het daarna richting Tweede Kamer kan.

1330 Gedeputeerde **Olthof** trekt op geen enkele wijze de rol en de positie van de Staten in twijfel. Hij heeft derhalve toegezegd het rapport zo snel mogelijk te zullen doorsturen. Voorts zegt gedeputeerde toe dat PS waarschijnlijk al deze week de brief krijgen met de datum waarop zij het rapport daadwerkelijk tegemoet kunnen zien. Gedeputeerde heeft echter wel wat tijd nodig om een en ander af te stemmen.

1335

De **voorzitter** rondt het agendapunt af en gaat over tot een korte schorsing.

Schorsing van 14.18 uur tot 14.25 uur

1340 **8. Rondvraag gedeputeerde Rommel (Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling en Stikstof)**

De **voorzitter** heropent de vergadering en deelt mede dat er geen rondvragen zijn aangemeld voor de portefeuille van gedeputeerde Rommel.

9. A-agenda Recreatie

1345 **9.a Recreatie: Toekomst samenwerking rond het Plassenschap Loosdrecht e.o. en de opheffing van de beheerorganisatie Recreatie Midden-Nederland (A-agenda NLG 10-01-2022)**

De **voorzitter** geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

1350 *Eerste termijn*

Mevrouw **Jellema** (PvdA) leest in de stukken dat het een geldbesparing oplevert. De PvdA wil de partijen heel veel succes wensen en meent dat het als hamerstuk naar de eerstvolgende PS-vergadering op 31 januari a.s. kan worden doorgeleid.

1355

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) heeft één vraag. Op welke manier wordt in de nieuwe samenwerking geborgd dat de provinciale belangen niet geschaad worden als een van de partijen plotseling andere ideeën krijgt over de inrichting van de samenwerking?

1360 Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) spreekt graag namens haar fractie uit dat de procedure rondom de beëindiging van de beheerorganisatie Recreatie Midden-Nederland heel zorgvuldig is geweest. PS zijn met verschillende online bijeenkomsten actief betrokken geweest bij het proces. De ChristenUnie kan dan ook instemmen met de besluiten over de nieuwe bestuursstructuur. Zij hoopt dat het personeel een plek kan krijgen binnen de organisaties die nu aan zet zijn. Voorts is de ChristenUnie verheugd dat de gemeente Wijdemeren de rol op zich neemt voor Noord-Holland.

1365

Mevrouw **Dekker** (CDA) bedankt GS voor de beantwoording van haar technische vragen. Aanvankelijk had zij de bijlage aangaande het liquidatieplan over het hoofd gezien. Zij verontschuldigt zich derhalve tegenover de ambtenaren voor het feit dat zij hen ten onrechte gestoord heeft tijdens het kerstreces.

1370

PS zitten hier inderdaad als provinciaal deelnemer om een verbeterde toekomst voor het recreatieschap mede mogelijk te maken, met verantwoordelijkheid richting de werknemers,

1375 betrokken watersportbedrijven, de horeca en natuurlijk de recreanten zelf. De complexe governancestructuur moet nu echt van tafel. Het CDA ziet inderdaad de voordelen van een andere samenwerking en organisatievorm: soberder en vooral doelmatiger. Zo te lezen, is het een zorgvuldig afwegingsproces geweest. Zoals eerder naar voren gebracht, hoopt het CDA alleen niet dat dit ten koste gaat van het hoognodige beheer en onderhoud.

1380 Wat betreft de overdracht naar Staatsbosbeheer vraagt het CDA zich af of er genoeg ontwikkelingsruimte is en blijft voor recreatieve ondernemers in het gebied. Gaan economische en ecologische ontwikkelingen blijvend zijn? Wat kan gedeputeerde hierover vertellen?

1385 Voorts valt het het CDA op dat in de Statenvoordracht zelf onder paragraaf 3. wordt gesproken over financiën, communicatie en burgerparticipatie. Mevrouw Dekker mist echter wat nadere informatie over de burgerparticipatie, behalve dan de mogelijkheid tot zienswijze. Ziet zij wederom iets over het hoofd?

1390 De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en geeft derhalve het woord aan gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):

1395 Gedeputeerde **Zaal** bedankt de commissieleden voor hun instemming met onderhavig voorstel. Richting mevrouw Dekker merkt zij op dat haar excuses aan de ambtenaren zijn aanvaard.

Jegens mevrouw Gonggrijp (D66) merkt gedeputeerde op dat in de nieuwe structuur de provinciale belangen eigenlijk op dezelfde wijze worden behartigd als in de oude structuur. De provincie blijft immers bestuurder van het recreatieschap. De dubbele gemeenschappelijke regeling wordt echter opgeheven waardoor er juist meer grip kan worden verkregen op de uitvoering en het beheer.

1400 De overgang naar Staatsbosbeheer heeft geen gevolgen voor de doelstellingen van het recreatieschap. Deze blijven bestaan. Naast het recreatieschap is er ook het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, waarin de inhoudelijke ambities met de verschillende stakeholders zijn neergelegd. Dit gebiedsakkoord blijft eveneens bestaan en de provincie zal daarin nog kunnen sturen. Er verandert derhalve niets behalve dat het er eenvoudiger op wordt en dat de provincie meer grip kan hebben op de uitvoering. Voorts komt er hopelijk een einde aan de problemen die in het verleden zijn ervaren met Recreatie Midden-Nederland en aan de hoge kosten die er gemaakt zijn. Als het goed is, wordt het derhalve enkel beter en efficiënter.

1410 De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Zij stelt voor om het als hamerstuk door te voeren naar de eerstvolgende PS-vergadering op 31 januari a.s. De commissieleden stemmen hiermee in.

10. Rondvraag gedeputeerde Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)

1415 De **voorzitter** geeft zoals eerder aangekondigd allereerst het woord aan gedeputeerde Zaal voor een mededeling.

Gedeputeerde **Zaal** heeft een korte mededeling over het Nationaal Strategisch Plan van het GLB. Voor het kerstreces hebben GS met de voormalig minister van LNV het laatste Bestuurlijk Overleg

1420 gehad over het NSP. Laatstgenoemde heeft het NSP inmiddels richting Brussel gestuurd. GS hebben er alles aan gedaan om het voor het reces ook aan PS te doen toekomen, teneinde het vandaag te kunnen agenderen. Helaas is dat niet gelukt. In de eerstvolgende commissievergadering op 7 februari a.s. zal het NSP echter alsnog uitgebreid worden besproken. Voorts vindt in 2022 nog een nationale consultatieronde plaats waarin zienswijzen kunnen worden ingediend die ook weer kunnen leiden tot wijzigingen van het NSP. Gedeputeerde Zaal is heel tevreden over het eindresultaat alsmede over het proces dat met de minister is doorlopen.

1430 Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft ten aanzien van volgend agendapunt bij een van de zienswijzen van Natuurmonumenten gelezen dat er mogelijk aspiraties zouden zijn geweest om voor derogatie te pleiten en niet in te zetten op de drie meter spuitvrije zone. Komt dit ook terug in het NSP of voert dat voor nu te ver?

1435 Gedeputeerde **Zaal** raadt mevrouw Jellema (PvdA) aan haar vraag mee te nemen naar de eerstvolgende bespreking op 7 februari als. Voorts adviseert zij haar om hierover ook een technische vraag te formuleren.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Zaal voor haar mededeling en gaat over naar de rondvraag. Er is een rondvraag ontvangen van Statenlid Kostic (PvdD) over de geitenstop.

1440 Statenlid **Kostic** (PvdD) licht toe dat het aantal geiten in de provincie in 2021 opnieuw is toegenomen, ondanks de geitenstop (een toename van bijna 15%). Hetzelfde was het geval in 2020. Dit is een potentieel gevaar voor de volksgezondheid, nog los van alle dierenleed (wegbranden van hoorns, direct weghalen van lammetjes bij hun moeder, een hoge vroegtijdige sterfte bij lammetjes, te weinig ruimte, bokjes die als afvalproduct z.s.m. worden gedood, etc.).

1445 De Partij voor de Dieren heeft twee vragen aan GS:

- Hoe kan dit?
- Wat gaan GS hieraan doen, zodat er volgend jaar niet opnieuw een stijging zal zijn?

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):

1450 Gedeputeerde **Zaal** wijst erop dat op dat de cijfers die Statenlid Kostic (PvdD) aanhaalt, afkomstig zijn van het CBS. Deze betreffen het aantal geiten in de provincie Noord-Holland. De geitenstop gaat over de vergunning van nieuwvestiging van bedrijven in de provincie. De verschillen worden verklaard door het feit dat sommige geitenhouderijen nog ruimte hebben in hun omgeving, dan wel dat er sprake is van overgangsrecht of van een vergunning die eerder al in gang is gezet.

1455 Hierdoor kan het zijn dat ondanks de geitenstop het aantal geiten toeneemt.

Over de toekomst is vaker gesproken. De provincie wacht eerst de definitieve onderzoeken over de gezondheidsrisico's af, alsmede de nadere uitwerking. Wat kan er wel en wat kan er niet met de gezondheidseffecten? Gedeputeerde vindt het belangrijk om dat goed uit te zoeken alvorens hierover nieuwe beslissingen worden genomen, al dan niet in de zin van verlenging of een andere regeling, dan wel ten aanzien van het opheffen van de geitenstop.

1460

1465 Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft dit verhaal van gedeputeerde vorig jaar ook al gehoord. Klopt het dat GS geen extra maatregelen willen nemen om de volksgezondheid te beschermen, ondanks dat het aantal geiten steeds blijft stijgen en deze een potentieel volksgezondheidsgevaar vormen?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat er met de geitenstop reeds een vergaande maatregel is getroffen. Deze is juridisch gezien thans het maximaal haalbare. Voor verdere maatregelen moet eerst meer wetenschappelijk onderzoek worden gedaan naar de exacte gezondheidsrisico's.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording en rondt het agendapunt af.

11. A-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comié van de Regio's

11.a Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027

De **voorzitter** geeft allereerst het woord aan de insprekers die zich voor onderhavig agendapunt hebben aangemeld.

1480

Inspreker 1

De heer **Lob e** spreekt in namens Stichting Gezond Water:

1485 *"Het Regionale Waterprogramma waar u als Provinciale Staten over gaat beslissen, is primair bedoeld om de waterproblemen (vervuiling, tekorten en veiligheid) op te lossen. Omdat de waterkwaliteitsdoelen voor geen van de 89 wateren worden gehaald door de zeer zorgwekkende prioritaire stoffen vereist dit programma veel ambitie.*

1490 *De kerntaak van de provincie is het beschermen van de natuur en het milieu. Ook buiten de oever met Watervisie 2021 werkt de provincie hieraan, in samenwerking met waterschappen en gemeenten in het kader van het interbestuurlijk toezicht. Eerder heeft u al informatie ontvangen over de sportvisserij, de grootste en onnodigste verontreiniging van het water met lood. Lood dat bij toekomstige moeders miskramen veroorzaakt, bij kinderen leidt tot IQ-vermindering en dat hart- en vaatproblematiek veroorzaakt. Bij het thuis gieten van vislood worden de lucht en het huisvuil verontreinigd. Lood vergiftigt direct en indirect veel vogels. Indirect vergiftigen geschiedt bij aaseters die door lood vergiftigde vogels vinden en opeten.*

1500 *Omdat vissen met lood geen duurzaam gebruik is, roept Stichting Gezond Water u op hier echt iets tegen te doen. Niet met halfzachte acties met geld van belastingbetalers, zoals in de nota van beantwoording op de zienswijze op uw ontwerpprogramma is gedaan. Daarin wordt vislood omgeruild voor loodvrije gewichten die bijvoorbeeld uit wolframengsels met andere zeer zorgwekkende stoffen, zoals nikkel of kobalt, of uit andere zware metalen bestaan. Maak samen met andere overheden een eind aan het gebruik van vislood, zoals Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer dat ook al doen. Laat ook de gebiedsbeherende organisaties dit borgen in hun beleid.*

1510 *Stichting Gezond Water organiseerde omruilprojecten in de Roer en loodvrij vissen in Hansweert, in Colijnsplaat, op de pier in Scheveningen en in de Zwaakse Weel. Er is echter gebleken dat dit niet werkt. De praktijk leert dat er meer nodig is om het gedrag van sportvissers te veranderen. Alleen met een verbod voor het gebruik van vislood is en worden ons water, onze gezondheid en onze natuur beschermd. Realiseert u zich dat oud-minister Ed Nijpels al in 1989 bij Kamervragen aangaf*

1515 *dat het visloodprobleem snel zou zijn opgelost. Sinds die tijd is het visloodverlies echter alleen maar groter geworden. In 2020 is volgens de evaluatie van de green deal Sportvisserij Loodvrij het loodverlies met 10% toegenomen. Voor 2021 wordt een toename van 30% voorzien, terwijl het doel van voornoemde green deal is om een reductie van het verlies van vislood in 2021 met ten minste 30% te bereiken.*

1520 *Stichting Gezond Water roept u, de leden van de commissie NLG, daarom op om uw verantwoordelijkheid te nemen. Maak sportvissers duidelijk dat u niet langer deze onnodige verontreiniging met lood accepteert, zeker niet in uw natuurgebieden. Maak samen met andere overheden een eind aan het gebruik van vislood. Borg dit via een verbod op het gebruik van vislood in het visrecht, zoals de provincie Overijssel en Staatsbosbeheer dat ook al doen. Spreek gemeenten, waterschappen en terreinbeherende organisaties aan op het onnodige gebruik en het*
1525 *achterlaten van hun vislood. Laat ook hen dit borgen in het visrecht. Deze simpele oplossing voor uw gezondheid en de gezondheid van de leefomgeving ligt binnen uw bereik."*

1530 Mevrouw **Jellema** (PvdA) wijst erop dat het gebruik van vislood reeds besproken is in voorgaande commissievergaderingen. Een reactie van GS was dat het primaat ook bij de sportvisserij zelf wordt gelegd. Deze zou een soort zelfreinigend vermogen gaan vertonen door geen lood meer toe te passen. Hoe kansrijk acht de heer Lobée die weg om tot minder of geen lood te komen?

1535 De heer **Lobée** antwoordt dat de ambitie van de visserij was om het visloodverlies in 2021 met 30% te hebben verminderd. Dat verminderen zou gaan plaatsvinden via de green deal Sportvisserij Loodvrij. De green deal is 8 december jl. geëvalueerd. In de evaluatie is voor 2020 het visloodverlies vastgesteld op 10% en voor 2021 wordt een stijging tot 30% voorzien. Er is derhalve geen enkel zelfreinigend vermogen binnen de sector.

1540 De **voorzitter** bedankt de heer Lobée voor diens inspraak en geeft het woord aan de volgende inspreker.

Inspreker 2

1545 De heer **Denekamp** spreekt in namens de Vissenbescherming:

"Als Vissenbescherming kregen wij de tip om naar het Regionaal Waterprogramma te kijken en met name naar de zienswijze van Sportvisserij Nederland hierop, alsmede naar de reactie van GS. Als voorzitter van de Vissenbescherming heb ik dat gedaan. De Vissenbescherming beschouwt hengelen als een vorm van dierenmishandeling. Hoewel het moeilijk is om mensen en vissen te vergelijken, denk ik toch dat het uit het water trekken van vissen door de hengelaars te vergelijken is met geweld, het onder water houden van mensen. De zienswijze van Sportvisserij Nederland gaat maar zijdelings in op het verband met het Regionaal Waterprogramma en GS zijn daar duidelijk over. Toch werd ik bij het lezen ongerust. GS nemen namelijk geen afstand van de bewering van Sportvisserij Nederland dat de natuurvriendelijke oever die geen plaats biedt aan recreatie door de
1550 *burger niet meer van deze tijd is. Dit geldt evenwel voor de bewering dat natuur pas natuur is als "men" ervan kan genieten. Hiermee worden mensen bedoeld. Wat vinden GS van deze beweringen? Mij lijken ze onzin.*

1560 *Extra ongerust werd ik door de toezegging van GS dat recreatie waar mogelijk wel wordt meegenomen in het Waterprogramma. Er kwam ook nog de toevoeging "en vissen" bij. Dat lijkt een*

mooie toevoeging voor de Vissenbescherming, maar in dit geval wordt bedoeld "en hengelen". Mijn vraag is of de belangen van dieren hier wel goed worden meegewogen. Want elke extra ruimte voor hengelen betekent een extra bedreiging voor de vissen. Vaak is hengelen voor hen levensbedreigend.

1565

Noord-Holland heeft een gedeputeerde voor Dierenwelzijn, dus ook voor Vissenwelzijn. Ik ben benieuwd wat zij hiervan vindt. Meent zij dat de belangen van dieren en vissen hierin voldoende worden meegewogen? Ik denk dat daarvoor best wat extra aandacht mag zijn. Ik heb ook nog even gekeken in jullie nota's over waterrecreatie. Daarin vond ik juist ook weer de belangen van dieren slecht meegewogen. Hier ligt nog een extra taak voor de gedeputeerde."

1570

De **voorzitter** bedankt de heer Denekamp voor diens inspraak. Laatstgenoemde richtte zich ook een aantal keren tot GS. De voorzitter wijst er echter op dat de insprekers zich tot de commissie richten.

1575

Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt de heer Denekamp voor diens bijdrage. Klopt het dat hij ook politieke ervaring heeft?

De heer **Denekamp** bevestigt dat hij tussen 1984 en 1991 Statenlid is geweest.

1580

Statenlid **Kostic** (PvdD) is benieuwd in hoeverre de heer Denekamp verandering heeft gezien in de afweging van belangen tussen bijvoorbeeld sportvissers en dieren.

Zou de heer Denekamp de belangen van de vissen expliciet terug willen zien in de tekst van onderhavig programma?

1585

De heer **Denekamp** acht dat inderdaad verstandig. Als de toevoeging "en vissen" (lees: hengelen) wordt gemaakt, zouden ook de belangen van vissen moet worden meegewogen.

Overigens is het evident te vermelden dat in vergelijking met ruim dertig jaar geleden er veel meer aandacht is voor dierenwelzijn dan in de periode dat de heer Denekamp Statenlid was.

1590

De **voorzitter** bedankt de insprekers in eerste termijn en geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

1595

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat er een uitgebreid Regionaal Waterprogramma voor de aankomende vijf jaar ligt. De uitgangspositie is helaas nog steeds beroerd. Als je het positieve benadering verkiest, zou je ook kunnen zeggen dat het een flinke uitdaging is. In het programma worden zaken genoemd die zeker niet helpen, zoals het hardnekkige probleem van de nutriënten en de bestrijdingsmiddelen in het oppervlakte- en grondwater. Daarnaast is er een uitspraak van de Grondkamer Noordwest, die oordeelde dat de provincie Noord-Holland het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel glyfosaat op provinciale pachtgronden niet mag verbieden, althans niet op de lopende contracten. Wat de Partij van de Arbeid betreft is dit een gemiste kans. Een en ander is weliswaar niet de "schuld" van GS, maar van de rechtsgang die het verbiedt.

1605

Mevrouw Jellema wil graag nog iets zeggen over de ingediende zienswijze. Daarbij wil zij ook de insprekers betrekken. Met de door GS opgenomen tekstuele wijzigingen kan de PvdA het grotendeels eens zijn. Over de zienswijze van de sportvisserij, die het begrip "*vissen*" erin wilde

zien -- dit is ook gehonoreerd door GS -- merkt mevrouw Jellema het volgende op.

1610 De toevoeging "*en vissen*" betreft een kleine maar betekenisvolle aanpassing. Het lijkt de PvdA een
lobbysuccesje van de sportvissers. Het is misschien maar goed dat andere belanghebbenden of
andere belangenbehartigers geen zienswijzen hebben ingediend. Anders hadden er nog veel meer
toevoegingen in gestaan ("*jetskiën*", "*magneetvissen*" etc.). Zoals de twee insprekers ook al
1615 aangaven, wordt voor het vissen nog steeds lood gebruikt. Voor de PvdA had de tekstuele
toevoeging dan ook niet gehoeven. Mevrouw Jellema stelde reeds de vraag wat het zelfreinigend
vermogen van de visverenigingsbranche zelf is. Van het antwoord werd zij niet blij. Bij Alie Express
bijvoorbeeld is het mogelijk om grote hoeveelheden vislood te kopen tegen exorbitant lage prijzen.
Hoe aannemelijk is het dat al dat lood via omwegen niet toch gebruikt gaat worden? Dat is voor de
Partij van de Arbeid een groot punt van zorg. Zij roept GS er dan ook nogmaals toe op om hier
1620 beleid op te maken.

De vraag betreffende de zienswijzen van Natuurmonumenten over mogelijke aspiraties voor
derogatie zal mevrouw Jellema meenemen naar eerstvolgende commissievergadering op 7 februari
a.s. Voorts wijst zij op een zienswijze die door Rijkswaterstaat is ingediend over verzilting rond
1625 schutsluizen. GS hebben gemeend hierover niets specifiek op te nemen in het stuk over het
Waterprogramma. De Partij van de Arbeid vindt dit een gemiste kans, omdat de verzilting bij
schutsluizen wel degelijk een enorm risico behelst. Zij zou hier derhalve alsnog graag een reactie
van de gedeputeerde op ontvangen.

1630 In de blauwe kaders in het Waterprogramma staan de acties die (reeds) worden ondernomen. Deze
acties blijven op sommige punten weinig smart. In 2027 moet de provincie aan de Waterrichtlijn
voldoen. Veel waterlichamen voldoen praktisch echter nog niet aan de kwaliteitseisen. Hoe zien GS
dat voor zich in de komende vijf jaren die nog resteren? Mevrouw Jellema zit thans zeven jaar in de
Staten en de commissie NLG. Gedurende deze periode is de voortgang op het terrein van water
1635 heel gering. Kan de gedeputeerde aangeven welke katalysatoren er nog zijn om in 2027
daadwerkelijk te kunnen voldoen aan de Kaderrichtlijn Water?

De heer **Dessing** (FvD) merkt op dat het Regionaal Waterprogramma 2022–2027 grofweg bestaat
uit richtlijnen op drie onderdelen. In het kader van de tijd beperkt hij zich tot het deelonderwerp
1640 overstromingsrisico's en waterveiligheid. Forum voor Democratie vindt het een leesbaar document
met heldere kaders voor acties die worden gesteld. Op grote lijnen kan de fractie zich derhalve
vinden in onderhavig document. Er valt weliswaar een aantal zaken op. De heer Dessing heeft naar
aanleiding daarvan twee aanvullende vragen.

1645 In de scope op de Statennota wordt gezegd dat klimaatadaptatie niet onder dit Waterprogramma
valt. Het valt echter op dat het woord "*klimaatadaptie*" desondanks verschillende malen wordt
genoemd in het document, ook in het kader van overstromingsgevaar. Dat doet vermoeden dat er
sprake lijkt te zijn van een serieuze dreiging of een serieus probleem. De heer Dessing heeft al
eerder genoemd dat zijn fractie wat anders aankijkt tegen het gegeven dat de zeespiegel jaarlijks
1650 met 1,4 millimeter stijgt. Forum voor Democratie acht dit niet een heel groot risico. Het is goed om
scenario's te bekijken. De heer Dessing zou de term "klimaatadaptatie" echter graag veranderd zien
in "*weersbestendig maken*". Hij kan zich voorstellen dat niet alle partijen hier enthousiast over zijn,
maar uiteindelijk gaat het erom dat de waterveiligheid binnen de provincie wordt getoetst op
weersbestendigheid. Aangezien Noord-Holland grotendeels onder de zeespiegel ligt, is het
1655 belangrijk om hiernaar te kijken. Om nu echter direct heel sterke acties te initiëren teneinde alle
buitendijkse gebieden te evacueren, gaat Forum voor Democratie wat ver.

De heer Dessing komt vervolgens op een aantal praktische zaken. In het stuk wordt gewezen op overstromingsrisicokaarten. De weblink risicokaart.nl in het document geeft echter geen toegang. De heer Dessing vraagt gedeputeerde of het voor de Staten mogelijk is om alsnog toegang te krijgen, opdat zij de kaart ook daadwerkelijk kunnen inzien. Uit de stukken blijkt overigens dat de laatste update van de kaart uit 2019 dateert. Elke zes jaar zou deze geüpdatet moeten worden. Kortom, Forum voor Democratie ontvangt graag toegang tot de website teneinde zelf het inzicht te verkrijgen in de waterveiligheid en een en ander te kunnen toetsen.

In het stuk wordt ook gesproken over bouwaanvragen en gelaagdheid in beschermingsniveau. Als een toekomstige projectaanvraag onder de nieuwe Omgevingswet valt, zou de heer Dessing graag vernemen of hieronder in het DSO-systeem ook geborgd is dat de waterveiligheid onderdeel uitmaakt van de toetsing van een projectaanvraag, om te voorkomen dat er zaken over het hoofd worden gezien. Er zijn momenteel immers wat technische problemen in het DSO-systeem.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) gaf een jaar geleden tijdens de bespreking van het definitieve concept al aan dat het Waterprogramma wordt gedomineerd door EU-richtlijnen. De PVV heeft daar grote moeite mee. Voorts wil zij opnieuw haar zorgen uitspreken over de uitspraken ten aanzien van de zeespiegelstijging. Op pagina 44 staat dat er rekening wordt gehouden met een te verwachten, versnelde zeespiegelstijging. Sinds het begin van het huidige interglaciaal is de zeespiegel met 120 meter gestegen. Het was mogelijk om met droge voeten naar Ierland te lopen. Op wat nu de bodem van de Noordzee is, liepen vroeger mammoeten rond. Er is geen sprake van een versnelde zeespiegelstijging en het ligt ook niet voor de hand dat die er komt. Wat zou daarvan immers de oorzaak moeten zijn? Een nieuwe IJstijd? De PVV acht het heel vreemd dat beleid niet op realiteit wordt gebaseerd en dat men de voorkeur geeft aan voorspellingen door klimaatalarmisten, wier voorspellingen nog nooit zijn uitgekomen. Waarom zou je beleid baseren op scenario's en modellen in plaats van de realiteit? Waar komt die sterke voorkeur vandaan?

De ambities zijn kennelijk een beetje te ambitieus. Op pagina 11 wordt thans melding gemaakt van het naar beneden bijstellen van de doelen. Hoeveel geld is er dan besteed aan doelen die kennelijk haalbaar zijn? De PVV maakt zich hier zorgen over. Geldsmijten naar doelen die niet haalbaar zijn – ten aanzien van klimaat en energie is dit ook het geval -- kost nogal wat. De burger van Noord-Holland betaalt hiervoor uiteindelijk de rekening, hetgeen de PVV verdrietig stemt.

Mevrouw **Dekker** (CDA) had gehoopt aan de voorkant een goede integrale samenwerking met de waterschappen en Rijkswaterstaat terug te zien in deze versie van het Regionaal Waterprogramma. Zoals de waterschappen in hun zienswijze aangeven, zien zij geen relatie en interactie met andere provinciale beleidsstukken. Rijkswaterstaat benadrukt in zijn zienswijze "*de notie dat Water meer sturend dient te zijn in de Ruimtelijke Ordening*". Waarvan akte. De kersverse coalitie in Den Haag heeft dit nog maar eens duidelijk beschreven in het regeerakkoord.

In de beantwoording neemt de provincie soms zienswijzen over. In het concept is het uiteraard aangepast, maar voor het CDA is samenwerking op het gebied van adequaat waterbeheer als bron van ons bestaan van noodzakelijk belang. De fractie acht het daarom teleurstellend dat het überhaupt nodig is geweest om de provincie op voorhand te laten meedelen in de juiste uitingen en formuleringen.

Er is weliswaar ook een positief geluid vanuit het CDA, zeker op het gebied van het in kaart

- 1705 brengen van de overstromingsrisico's -- een en ander dient daartoe wel toegankelijk te zijn -- en wat betreft de inspanningen op het gebied van waterveiligheid. De fractie is voorts positief over de doelen, zoals een (water)vitaal landelijk gebied waarbij onderzoek naar uitbreiding van het veelgevraagde landbouwportaal opgenomen is, een goed op de beroeps- en recreatievaart toegesneden vaarnetwerk en een uitbreiding van het aantal zwemlocaties.
- 1710 Voorts benadrukt het CDA de urgentie van waterbeschikbaarheid en kwantiteit, zoals mede beschreven in het doel " *geen uitputting van grondwatervoorraden*". De vraag naar drinkwater stijgt immers. De investeringen van de provincie worden onder meer gedaan in onderzoek naar nieuwe drinkwaterwinningen. Wat het CDA betreft zou er aan de voorkant geïnvesteerd moeten worden in
- 1715 en tevens gecommuniceerd moeten worden over de bewustwording aan de verbruikerskant. Hoe kan de provincie nog meer innovatie stimuleren, zoals het circulair maken van de afvalwaterketen om met z'n allen bewust te worden van waterbesparingen? Welke rol kan de provincie sterker pakken? Mevrouw Dekker roept alle fracties op om hierover mee te denken.
- 1720 Mevrouw **Bouhlef** (SP) merkt op dat na het lezen van het Regionaal Waterprogramma de SP zich zorgen maakt over het feit dat nergens is terug te lezen dat vissen met lood niet wenselijk is. Volgens Stichting Gezond Water is het loodgehalte juist verhoogd. Dat staat in contrast met de beantwoording van GS op de technische vragen van Statenlid Kostic. In Nederland zijn er zo'n 2 miljoen sportvissers, waarvan circa 100.000 in Noord-Holland. GS geven in het stuk aan dat goed
- 1725 water onmisbaar is voor de natuur. Hoe kan water goed zijn als daar lood in voorkomt, doordat sportvissers met lood vissen? Lood is een zwaar metaal dat erg giftig is. Dit is niet goed voor het leven boven water, maar zeker niet voor het later onder water. Kunnen GS toezeggen erop toe te zien dat er bij de sportvisserij alleen nog maar loodvrij gevist mag worden? Is dat dan ook te koppelen aan de Visakte, door deze bijvoorbeeld in te trekken bij overtreding? Pas wanneer er geen
- 1730 lood meer in het water terechtkomt, kun je spreken van goed water dat onmisbaar is voor de natuur.
- Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) bedankt gedeputeerde en de ambtenaren voor het Waterprogramma, dat een mooi document is geworden. Het is duidelijk zichtbaar dat er rekening wordt gehouden
- 1735 met de bestaande plannen en visies. Op die manier is het een integraal programma geworden. De ChristenUnie wil wel opmerken dat er, los van de ecologie in het water, meer om het water heen gekeken kan worden. Daaraan valt eigenlijk ook al te zien hoe het gaat met het water en wat erin leeft. De ChristenUnie mist in het programma de vermelding van het probleem met lozingen van drugsafval. Inmiddels zijn dit geen incidenten meer, maar betreft het helaas een structureel
- 1740 gegeven dat noodzakelijkerwijs in een Waterprogramma genoemd moet worden. Een onderzoek van 28 oktober jl. naar de productie van synthetische drugs in de eenheid Noord-Holland laat zien dat de omvang ervan groter is dan de overheidsdiensten tot voor kort inschatten. Hoe kijkt gedeputeerde hiertegen aan? Meent hij dat het in het programma benoemd zou moeten worden?
- 1745 In het programma staat evenmin weinig over het voorkomen van blauwalg en botulisme. Dit probleem keert vaak terug. Juist omdat er meer plannen zijn om water op te vangen in bufferzones moet hier scherp op worden gelet.
- 1750 Vislood dat achterblijft in de sportvisserij keurt de ChristenUnie niet goed. GS stellen dat de metingen dusdanig zijn dat het geen gevaar oplevert. Er zijn gedurende coronatijd echter zo veel sportvissers bij gekomen dat het aannemelijk is dat er meer vislood is achtergebleven. Mevrouw Hoogendoorn acht het van belang om dit te blijven monitoren en uit te kijken naar een oplossing.

1755 In het Waterprogramma wordt ervan uitgegaan dat iedereen op het riool is aangesloten. Er zijn echter buitengebieden waar nog gebruik wordt gemaakt van septic tanks. De belasting en risico's die dit met zich meebrengt voor het grondwater zouden nog opgenomen kunnen worden.

1760 Naast medicijnresten vormen microplastics in het afvalwater een groot probleem. Het zou mooi zijn als de provincie dit preventief aanpakt. Dit wil zij ook doen volgens het programma. De app "*Beat the microbead*" is bijvoorbeeld een initiatief van de Plastic Soup Foundation, aan de hand waarvan je kunt zien of een product microplastics bevat. Kan de provincie wellicht iets doen om de inwoners van Noord-Holland hierop te attenderen?

1765 Vorige week mocht mevrouw Hoogendoorn een week in Frankrijk verblijven. Het kraanwater is daar tegenwoordig drinkbaar. De sterke chloorlucht die je tegemoetkomt als je de kraan opendraait, deed mevrouw Hoogendoorn toch ernstig aarzelen. De opluchting dat er bij thuiskomst heerlijk drinkwater onbeperkt uit de kraan komt, maakte haar dankbaar en deed haar ook beseffen hoe vanzelfsprekend men dit vindt. Door de toenemende vraag dreigt er een drinkwatertekort. Er wordt onderzoek gedaan naar extra productiemogelijkheden. De provincie participeert in deze
1770 onderzoeken vanwege het innovatieve karakter en de betekenis voor het grondwaterbeleid. De provincie moet ook wel participeren, want hoe kan het anders uit? De drinkwaterbedrijven kunnen moeilijk extra productiemogelijkheden creëren als er geen investeringsruimte is doordat ze van overheidswege winstbeperkingen hebben. De collega's van de ChristenUnie in de Tweede Kamer hebben in 2020 en 2021 moties ingediend om de winstbeperking aan te passen, zodat
1775 investeringen kunnen plaatsvinden en de levering van voldoende drinkwater mogelijk wordt gemaakt.

Aangezien de provincie bereid is om vanwege het innovatieve karakter te participeren in onderzoeken over het winnen van extra drinkwater, lijkt het de ChristenUnie zoals bekend een
1780 goed idee om te investeren in grijswatersystemen om zo drinkwater te besparen. Mevrouw Dekker (CDA) noemde dit punt zojuist ook. De ChristenUnie zal op korte termijn een discussienota over dit onderwerp aan de commissie NLG voorleggen.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) merkt op dat het met de chemische kwaliteit en biodiversiteit van onze
1785 wateren niet zo goed gesteld is. Ook de waterkwaliteit van het IJsselmeer, het Blauwe Hart, staat onder druk. Dit heeft gevolgen voor de zoetwatervoorraad. Er moet echt heel veel gebeuren om de balans van het water en het ecosysteem te herstellen. De provincie heeft natuurlijk specifieke taken en is niet verantwoordelijk voor de volle breedte van het domein. Maar kijkend naar de opgaven die er liggen, kunnen de biodiversiteit van het water en de zorgen over de drinkwatervoorzieningen
1790 niet los gezien worden van de opgaven en de verantwoordelijkheid van de provincie. De komende tijd zal er veel gevraagd worden van het regionale waterbeheer, dat gericht moet zijn op het vasthouden en bergen van water, het verbeteren van de kwaliteit, het inspelen op klimaatverandering en het tegengaan van verzilting en bodemdaling. Deze opgaven vragen om een stevige inzet van de provincie in samenwerking met het Rijk, waterschappen en gemeenten. En in
1795 samenhang met andere domeinen, zoals landbouw, ruimtelijke ordening en energiebeleid. Gelukkig is een stevige inzet van de provincie terug te lezen in het Regionaal Waterprogramma, waarover mevrouw Gonggrijp haar complimenten uit. Het is duidelijk dat de opgave van de provincie niet alleen via dit Waterprogramma plaatsvindt, maar ook via de verstedingstrategie, de veenweidestrategie en het Programma Natuur. D66 juicht een integrale aanpak toe en roept
1800 tegelijkertijd op om te zorgen dat het waterdomein scherp geborgd blijft in al die andere dossiers.

Wat D66 betreft zouden water en bodem ook sturende factoren moeten zijn in de ruimtelijke ordening. In de tekst kan dit principe worden teruggelezen, maar D66 hoort graag van GS en de gedeputeerde hoe dit dan concreet vorm krijgt en welke concrete waarborgen er zijn om dit principe vast te houden, gezien de druk op de schaarse ruimte.

1805

Een en ander geldt ook voor de doorwerking naar andere provinciale beleidstaken. Hoe vindt vanuit GS hierop sturing plaats om te waarborgen dat wateropgaven en de juridische verplichtingen, zoals de Kaderrichtlijn Water, hier naadloos op aansluiten? Gaat de provincie dit allemaal halen, ook in 2027?

1810

D66 vindt het goed om te lezen dat het college oog heeft voor de effecten van de ontwikkelingen in de ondergrond door bijvoorbeeld bodemenergie en aquathermie. D66 juicht het toe dat in samenwerking met gemeenten energieplannen worden doorgelicht op dit effect. De omslag in waterbeheer naar vasthouden en bergen, het realiseren van natuurvriendelijk onderhoud, het

1815

ontwikkelen van een robuust waternetwerk waarbij het versterken van de biodiversiteit vooropstaat en verzilting wordt tegengegaan, zal ook veel vragen van de waterbeheerders waarmee samengewerkt wordt. Hoe vindt het overleg met deze partners plaats? Wordt de ambitie voor duurzaam beheer door alle partners ook echt ondersteund? D66 hoort hierop graag een reflectie van de gedeputeerde.

1820

De verontreiniging van ons water heeft de nodige oorzaken. Mevrouw Gonggrijp licht er één punt uit, te weten vislood. Wat doet de provincie eraan om te zorgen dat het gebruik van vislood wordt gestopt?

1825

Mevrouw Gonggrijp neemt de vrijheid om kort te reageren op een C-stuk, namelijk het onderzoek naar de multifunctionele binnendijkse achteroevers van de Wieringerhoek. Deze plannen kunnen niet rekenen op draagvlak vanuit de gemeente Hollands Kroon, maar een waterrobuuste ruimtelijke inrichting vraagt ook om waterberging om onder andere tegendruk tegen verzilting te realiseren.

1830

Ziet de gedeputeerde mogelijkheden hiertoe? Zo niet op deze plek, wordt er dan nagedacht over waterberging in andere gebieden? Is de gedeputeerde het eens met D66 dat waterberging onderdeel is van een robuuste, ruimtelijke inrichting?

1835

Ziet de provincie ten slotte mogelijkheden om inwoners en bedrijven duidelijk te maken wat hun eigen gedrag betekent voor de waterkwaliteit? Andere partijen noemden het ook reeds. Wat D66 betreft moeten hier echt stappen op worden gemaakt.

1840

De heer **Cardol** (GL) meent dat het een belangrijk programma betreft, met veel goede punten. Hij complimenteert het college ook voor de wijze waarop de reacties zijn verwerkt en tot verbeteringen in het stuk hebben geleid. De heer Cardol gaat in op een paar zaken, te weten de KRW-doelen, de rol van de landbouwsector, gewasbeschermingsmiddelen en enkele zienswijzen. Hij begint echter met de sportvisserij. Het is opvallend hoe de sportvisserij met haar uitgebreide zienswijze volledig voorbijgaat aan de eigen rol en de bijdragen die sportvissers zelf zouden kunnen leveren aan schoon water, oftewel stoppen met lood. De overgenomen tekstwijzigingen in de inleiding zijn dan ook behoorlijk cynisch. "*Visser*" (lees: hengelen) en "*water*" worden in één zin genoemd.

1845

GroenLinks ondersteunt graag de vraag van de inspreker, de heer Denekamp, in hoeverre dierenwelzijn in deze nota is meegewogen. Het zou nog beter zijn als de provincie veel dwingender maatregelen zou nemen om het gebruik van lood in de sportvisserij terug te dringen, bijvoorbeeld bij het verstrekken van vergunningen. Er zijn immers genoeg alternatieven. GroenLinks ontvangt

hierop graag een reactie van gedeputeerde.

1850

De KRW-doelen blijven voor de heer Cardol een wat schimmig woordenspel. In de nota staat dat de provincie de doelen niet verlaagt, maar ze meer realistisch maakt. Men weet wat zogenaamd realisme heeft gebracht in de PAS-kwestie: veel ellende en torenhoge kosten. De heer Cardol zou weleens een voorspelling van de gedeputeerde willen horen over de juridische en maatschappelijke gevolgen als de KRW-doelen in 2027 niet gehaald worden. Wat gaat Brussel doen en wat verwacht gedeputeerde van de milieuorganisaties? Ziet hij al een nieuwe Urgenda-rechtszaak in het verschiet?

1855

1860

De oorzaken van slechte waterkwaliteit zijn complex. Het is te simpel om alleen maar schuldigen aan te wijzen. Laat de provincie kijken wie kan bijdragen. Dit brengt de heer Cardol op de landbouw. Hierover heeft hij technische vragen gesteld. Hij bedankt GS voor de beantwoording. In de antwoorden staat echter vooral iets in de trant van: "*Rustig aan, dan breekt het lijntje niet.*" Het is prima om door te gaan met het Landbouwportaal. Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer is een begin, maar wel heel erg vrijblijvend. Bij de rol van de provincie blijft men steken in "*het bevorderen van de integraliteit met andere beleidsopgaven en gebiedsprocessen*". Is dat nu echt het enige wat de provincie kan doen? Nee, want Natuurmonumenten geeft in zijn zienswijze een voorbeeld. In het nieuwe GLB wordt gesproken over verplichte bufferstroken van drie meter langs watergangen. Er wordt echter gefluisterd dat Nederland gaat pleiten voor een uitzondering. De heer Cardol wil het niet volledig uitstellen tot de bespreking in de volgende commissievergadering, maar hij mag hopen dat de gedeputeerden daar dan nadrukkelijk hun vinger tegen zullen opsteken.

1865

1870

1875

Dan komt de heer Cardol op de vervuiling door gewasbeschermingsmiddelen. De toelating van middelen is een zaak van het Rijk, gedelegeerd aan het Ctgb. Het betreft misschien niet de portefeuille van deze gedeputeerde, maar de heer Cardol wil toch de suggestie opwerpen om een gepeperde brief naar het Rijk te sturen om het Ctgb een betere opdracht te geven. Vraag hen om niet alleen de risico's van afzonderlijke bestrijdingsmiddelen te beoordelen, maar ook de giftige cocktail die ontstaat in de lucht, op de grond en in het water. Er is net weer een burgeronderzoek gepubliceerd door de burgergroep Meten is Weten. De hoofdconclusie luidt dat er een deken van landbouwgif over Nederland ligt. In het regeerakkoord staat dat de normen voor het gebruik van middelen wordt afgestemd op de KRW. Kortom, het is een goed moment voor een oproep aan het Rijk om de daad bij het woord te voegen. In PS van Drenthe is hierover onlangs met een ruime meerderheid een motie aangenomen. Is de gedeputeerde bereid om zo'n oproep aan de regering te doen?

1880

1885

Er komt een nieuw NSP aan. De heer Cardol neemt aan dat gedeputeerde Loggen op het vinkentouw zit om samen met zijn collega van Landbouw optimaal gebruik te maken van de regionale regelingen die hierin mogelijk zijn.

1890

Zoals gezegd zitten er ook goede punten in het programma, zoals het dynamisch kustbeheer, het werken aan een Natuurnetwerk en de sturende rol van water, die ook in het regeerakkoord wordt genoemd. Ook wat betreft de binnenduinrand en de veenweide kijkt GroenLinks uit naar de regionale veenweidestrategie.

1895

De heer Cardol refereert nog aan twee punten uit de zienswijze:

- Polder Westzaan: GroenLinks kan zich vinden in de reactie van het college op de zienswijze van

Staatsbosbeheer, maar dringt er wel op aan om hier onmiddellijk werk van te maken als de maatregelen gekozen en vergund zijn. De heer Cardol vraagt hier expliciete aandacht voor van de gedeputeerde.

- 1900 – De waterschappen wijzen erop dat er nog inconsistenties zitten tussen dit stuk, het Programma Natuur en het Masterplan Biodiversiteit, met name op het punt van verdroging. Hoe kijkt de gedeputeerde daarnaar?

1905 De heer Cardol verwees al naar het regeerakkoord. Er komt heel veel geld vrij voor een aantal opgaven in het landelijk gebied. Het is nog de vraag hoe dat besteed gaat worden, maar de provincies zullen er een grote rol in spelen. GroenLinks hoopt dat er op korte termijn veel duidelijkheid gaat ontstaan over de wijze waarop dit geschiedt en waarop dit positieve gevolgen kan hebben voor de wateropgave. De fractie kijkt er derhalve naar uit om het met elkaar te bespreken, waarna men ermee aan de slag kan gaan.

1910

De heer **De Wit** (VVD) stelt vast dat de speelruimte voor Provinciale Staten bij dit stuk niet zeer groot is. Het vaststellen van de doelen gebeurt meer nationaal en Europees en voor het uitvoeren van de maatregelen zijn de waterschappen eerder aan zet dan de provincie. De VVD beseft dat recreatie buiten dit programma valt, toch wil de heer De Wit aangeven dat hij blij is dat naar de koppelkansen wordt gezocht, zoals met het stadstrand bij Hoorn. De VVD is daar voorstander van. Een belangrijk speerpunt is het zoet water; er zijn nu geen acute problemen of knelpunten, maar dit kan in de toekomst wel het geval zijn, bijvoorbeeld bij periodes van droogte in de zomer. De vraag is of de gedeputeerde met dit waterprogramma op zak in gesprek kan gaan met industrie en landbouw over het voorkomen van verdelen van schaarste door de voorraad zoet water te vergroten. Graag een reflectie van de gedeputeerde op de vraag of hierop in de komende jaren een grotere inzet gepleegd kan worden. De heer De Wit verzoekt GS expliciet het zoetwateraspect mee te nemen in de regionale Veenweide strategie. Dit document komt volgende maand aan de orde in deze commissie.

1925

De heer De Wit (VVD) vervolgt met de vraag wat de rol van de Provincie is bij de stimuleringsmaatregelen. Welke maatregelen liggen al dan niet op tafel, wie neemt ze en hoe wordt alles gefinancierd? De VVD verzoekt GS hen in de loop van dit jaar hierover te informeren. De heer De Wit heeft twee suggesties op dit gebied. De eerste suggestie is een landbouwportaal, dit zou goed kunnen werken. 1400 ondernemers doen er al aan mee en de heer De Wit ziet graag dat de overige 1500 ondernemers in Noord-Holland ook mee gaan doen. Dezelfde aanpak kan voor stimulering gelden, het is beter een wortel te gebruiken dan een stok. Als tweede suggestie noemt de heer De Wit het voorkomen van aanwezigheid van plastic met bijvoorbeeld de Bubble Barrier die plastic uit het water haalt. Vervolgens gaat de heer De Wit in op de discussie over lood in het water; de VVD is daar niet blind voor, maar ziet dat de sector met de Green Deal Sportvisserij 2018 een goede bijdrage wil doen. Hij verwacht dat het rijk er scherp op zal letten dat daar wat van terecht komt. Dit jaar is ook een omruilactie opgezet van lood naar van loodvrij, de VVD spreekt daarvoor haar steun uit.

1940

Bij interruptie voegt mevrouw **Dekker** (CDA) toe dat zij het een zeer goede opmerking vindt over Great Bubble Barrier. Zij heeft daar eerder vragen over gesteld in de commissie waarop het antwoord was dat de inspanning als Provincie daarin niet verder reikt. Denkt de heer De Wit dat dit nu anders is? De heer De Wit antwoordt dat in het document staat dat de provincie stimuleringsmaatregelen onderzoekt en daar kan verminderen van plastic een onderdeel van zijn. Hij denkt dat er gezamenlijk veel bereikt kan worden, met een duwtje in

1945 de rug door de Provincie.

De **voorzitter** bedankt beiden en geeft Statenlid Kostic (PvdD) het woord.

1950 Statenlid **Kostic** (PvdD) kan grotendeels aansluiten bij GroenLinks, maar is wel pessimistischer; er is al 22 jaar tijd geweest om te onderzoeken en te experimenteren, maar er is nog 0% van de doelen gehaald. Komt er in de volgende vier jaar nog meer van hetzelfde met alleen mooie woorden? Nog maar 0,7% van de bollensector is biologisch. Er wordt gesproken om nog meer Europees geld in de projecten te pompen, terwijl de effectenmonitoring niet op orde is zodat het niet duidelijk wordt of het geld goed is besteed. Er gaat maatschappelijk geld naar toe maar hoe effectief het is, daar
1955 kunnen GS geen antwoord op geven. De omruilactie voor vislood is weggegooid geld. Dat belooft niet veel goeds voor andere bestedingen. GroenLinks wil het geld slimmer inzetten en zal zelf ook met voorstellen komen. Er moeten keuzes komen, onder andere voor 100% biologische bollenteelt. Daarnaast zal de omgevingswet straks meer macht geven om sterker te kunnen ingrijpen. Er is nog maar vijf jaar te gaan.

1960

De heer **Mangal** (DENK) geeft een compliment over het document Waterbeleid maar vindt het deel over datacenters karig. Er staat dat restwarmte zou kunnen worden hergebruikt, maar gebeurt dit met zoet water? En geldt dat ook voor een aardwarmtesysteem? Heeft onze Provincie contact met collega's in Flevoland en Zeewolde, over in hoeverre het datacenter van Facebook gaat drukken op onze watervoorraad? Is daar zicht op? Hebben bedrijven als Facebook en Google direct of indirect invloed op de watervoorziening en in hoeverre laten GS dat toe? Waarom wordt dit niet genoemd? Is het goed om onbeperkt drinkwater aan megadatacenters te leveren met schaarste in het vooruitzicht?

1970 De **voorzitter** geeft aan dat dit het einde is van de eerste termijn van de commissieleden en geeft het woord aan gedeputeerde Loggen voor de beantwoording.

Gedeputeerde **Loggen** zal de samenvattende vragen clusteren tot de volgende onderwerpen:

- Kaderrichtlijn water en de deadline in 2027
- 1975 – Opmerkingen over vissen en loodvervuiling
- Losse opmerkingen, integraliteit en samenhang met andere beleidsdocumenten

1980 De vraag ten aanzien van de datacenters is al eerder aan de orde geweest. De Provincie heeft, als enige provincie in Nederland, een datacenterstrategie opgesteld. Daarin is opgenomen dat men van de best beschikbare technieken gebruik moet maken en mede moet kijken naar het watergebruik. Overigens is dit niet al te dramatisch want het verbruik is beperkt in relatie tot het totale verbruik en er is geen zicht op dat het tot problemen zou leiden.

1985 Over het vislood merkt gedeputeerde Loggen op dat de Provincie er alles aan doet wat binnen het vermogen ligt. De omruilactie was het meest tastbare en was een eerste stap. Alle andere maatregelen zijn met behoorlijk juridische risico's omkleed en dat maakt het complex. De Provincie is daar nog niet toe overgegaan en is dat ook niet voornemens. In de laatste anderhalf jaar is de hengelsport wel enorm toegenomen, hetgeen een verhoging van lood teweeg heeft gebracht. Maar over het algemeen genomen is het minder geworden. Het regionale waterprogramma gaat niet over
1990 dierenwelzijn en de Provincie heeft geen (toezichthoudende) rol bij de visaktes.

Bij interruptie vraagt mevrouw **Jellema** (PvdA) aan de gedeputeerde waarom hij het woord

‘vissen’ heeft gehonoreerd vanuit de zienswijze van de hengelsportvereniging.

1995 Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat hij bij elke zienwijze nagaat in hoeverre deze het beleid ten goede kan komen. Een toegevoegde waarde van een zienswijze wordt overgenomen. \

Mevrouw **Jellema** (PvdA) reageert dat zij met spanning uitkijkt naar beantwoording van de gedeputeerde op de zienswijze over de verzilting.

2000 Gedeputeerde **Loggen** was daar verbaasd over, omdat Rijkswaterstaat of de Waterschappen eigenaar zijn van de sluizen waar dit speelt. Hij zal daar zeker naar kijken en bij Rijkswaterstaat zijn verbazing kenbaar maken.

2005 De heer **Mangal** (DENK) heeft een opmerking over het datacenter, maar wil eerst iets kwijt over het lood: Statenleden worden erg nerveus als er lood wordt geloosd door Tata Steel, maar het lood vanuit de visserij is ook aanzienlijk groot. Hij meent dat de gedeputeerde zich daar ook druk over zou moeten maken en er hard tegen moet kunnen optreden. In de datacenterstrategie wordt niet gesproken over de watervoorraden, de vraag is of er voorraden gereserveerd moeten worden voor datacenters. Heeft de gedeputeerde ook de toekomst hierin meegenomen?

2010 Gedeputeerde **Loggen** vindt het niet zinvol hier een verhandeling over datacenters en landelijke beschikbaarheid te houden, daar is een landelijke stuurgroep mee bezig. Deze gaat ook over droogte en beschikbaarheid. Als zich een droogte zou voordoen bestaat daarvoor een verdringingsreeks en is bekend wie als laatste wordt afgeschakeld. Het doel hierbij is de eest kwetsbare factoren zo lang mogelijk van water voorzien. Het belangrijkste bekken en voorraad is het IJsselmeergebied, daar moet de kwaliteit zo goed mogelijk blijven om er 80% van het drinkwater uit te kunnen halen. In de datacenterstrategie is opgenomen dat gebruik van drinkwater als koelwater zoveel mogelijk wordt voorkomen; er zijn initiatieven om daar industriewater voor te gebruiken. Men onderzoekt of men daar selfsupporting in kan zijn. Inwoners worden gestimuleerd op eigen terrein water ter beschikking te hebben, dat vraagt ook een investering van de ondernemer zelf. Op vislood komt een Europees verbod en aangezien er in Noord-Holland geen normen worden overschreden lijkt het geen goede inzet van mensen en middelen om, vooruitlopend op een dergelijk verbod, allerlei zaken op de hals halen.

2025 Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft bij interruptie de vraag of het op handen zijnde Europese verbod ook een importverbod behelst.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat hij nog geen details kent en hij zegt toe na te gaan in hoeverre de informatie hard is en wat erover bekend is. Hij zal de ingewonnen informatie toesturen aan de commissie (toezegging).

2030 Statenlid **Kostic** reageert bij interruptie dat het apart is hoe GS in een hoekje kruipt en smoesjes probeert te verzinnen. Zij heeft twee concrete vragen. De eerste gaat over belangenafweging. Statenlid Kostic vindt het raar dat in een programma dat over bescherming van water gaat het belang van het hengelen zo zwaar gaat wegen. Trek dit terug, of neem het belang van de vissen die slachtoffer zijn van vistuig erin mee. Het belang van een vervuilende hobby wordt wel zwaar meegewogen. Ten tweede betwijfelt Statenlid Kostic of het klopt dat de Provincie niets kan doen. Er kunnen voorwaarden worden opgenomen bij de visrechten om van het lood af te komen. Zij vraagt GS hier meer en verstandig over mee te denken en niet zomaar 25.000 weg te geven aan een project dat

niet werkt.

2045 Gedeputeerde **Loggen** denkt dat een deel van de vragen van mevrouw Kostic prima zijn beantwoord in de technische commissie en GS is niet voornemens een wijziging in dit document aan te brengen. Hengelen is een legitieme sport en gebruik van lood is ook toegestaan. Dat dit teruggedrongen moet worden is duidelijk. Aan visvergunningen zitten juridische haken en ogen en daar ziet de Provincie geen middelen om te interveniëren.

2050 Gedeputeerde Loggen vervolgt met de KRW, waarbij hij de hete adem van de Staten voelt. Tegelijkertijd zijn er een aantal geografische omstandigheden zijn, zoals rivieren die vervuiling vanuit andere landen hier afzetten. Ook kunnen de nutriënten vanuit de veeteelt nog jaren gevolgen geven. Dat maakt dat voortschrijdend inzicht niet over één kam te scheren is en moeten doelen meer SMART gemaakt worden, meer rekening houdend met de juridisch risico's. Een inschatting is moeilijk te maken.

2055 Gedeputeerde Loggen vervolgt met de vraag van heer Van Tiggelen (PVV). Dat de heer Van Tiggelen de consensus over wetenschappelijke publicaties en inzichten in twijfel trekt, is voor gedeputeerde Loggen geen reden om iets te veranderen aan het waterprogramma; hij heeft te maken met feiten die bekend zijn. GS gaan geen aanpassingen doen omdat het voor één of twee partijen goed uitkomt.

2065 Naar de integraliteit met andere beleidsdocumenten is goed gekeken zodat er zo veel mogelijk in samenhang gewerkt wordt. Daarnaast zijn ze niet in beton gegoten; als blijkt dat iets niet goed past op ander beleid of op een andere regeling, dan volgt afstemming. Gedeputeerde Loggen verwacht niet het inzicht hiervan op korte termijn te hebben.

De relatie met de RO-kant, waar de heer Dessing (FvD) naar vroeg, zit in de Omgevingswet opgesloten.

2070 Op de vraag van de ChristenUnie met betrekking tot drugsafval antwoordt gedeputeerde Loggen dat op het land niet zoveel afval is tegengekomen dat dit significant meetbaar is in het oppervlaktewater. Landdumpingen hebben niet geleid tot verontreiniging van het grondwater.

2075 Aangaande de oproep van de heer Cardol (GL) aan de regering vraagt gedeputeerde Loggen zich af wat deze toevoegt aan de afspraak in het regeerakkoord. **Indien de uitwerking te lang op zich laat wachten dan zal gedeputeerde Loggen kijken of er vanuit de Provincie een reactie moet komen.**

2080 De **voorzitter** heeft nog een aantal vragen openstaan voor de gedeputeerde: zoals inzage in de risicokaart en iets over septic tanks en blauwalg. D66 heeft ook nog vragen. De voorzitter concludeert dat er behoefte is aan een tweede termijn.

Tweede termijn

2085 De heer **Dessing** (FvD) geeft aan dat de vraag over toegang tot de overstromingsrisicokaart ook technisch beantwoord mag worden. Daarnaast vindt de heer Dessing de bedragen die gereserveerd worden relatief klein in relatie tot de taken en de regisserende rol van de Provincie. Hij vraagt om reflectie hierop van de gedeputeerde, dit mag ook op een ander moment.

2090 Mevrouw **Dekker** (CDA) bedankt de ChristenUnie voor het meedenken over grijs water en de VVD dat zij het belang zien van uitbreiding van het landbouwportaal. Zij vindt het positief dat het programma niet in beton gegoten is en de Provincie de waterbesparing wil stimuleren.

2095 Mevrouw **Gonggrijp** (D66) geeft aan dat haar fractie zich zorgen maakt over juridische consequenties van het niet halen van de KRW doelen en vraagt of deze zorgen gedeeld worden. Ook vraagt zij op welke manier water in bodem sturend is in RO. Er is een C stuk over de Wieringerhoek waarvan mevrouw Gonggrijp vraagt op welke manier plekken voor waterberging daarin meegenomen kunnen worden. Tenslotte doet zij een oproep aan de Provincie om te kijken hoe gebruikers en bedrijven mee te nemen in de eigen verantwoordelijkheid voor watergebruik en de effecten van hun handelen daarin.

2100 De heer **Cardol** (GroenLinks) informeert of de provincie een standpunt over de derogatiediscussie inneemt en naar het Rijk ventileert. Een andere vraag gaat over de zienswijze van de waterschappen dat er een inconsistentie is tussen het programma Natuur en het masterplan biodiversiteit, met name ten aanzien van verdroging. Wat betreft de gewasbeschermingsmiddelen denkt de heer Cardol dat wachten tot het regeerakkoord is uitgewerkt heel lang gaat duren. Hij denkt dat het niet nodig is te wachten op de onderzoeksopdracht aan het Ctgb. Er ligt al een toezegging opnieuw te kijken naar stapelingseffecten en dit ook mee te nemen in het Ctgb. De heer Cardol doet een oproep om dit stevig te onderstrepen om daarmee lang wachten te voorkomen. Wat het lood aangaat vindt de heer Cardol het prachtig als er een Europees verbod

2110 komt. Hij begrijpt dat er wellicht juridische consequenties kleven aan strengere maatregelen maar zou graag geïnformeerd worden welke dat precies zijn en waar er mogelijkheden liggen om aan te scherpen. Tot slot geeft de heer Cardol aan dat het doodzonde is dat de woordjes 'en vissen' in relatie tot gezond water in de eerste zin van de inleiding zijn opgenomen en hij vraagt ze te schrappen.

2115 Gedeputeerde **Loggen** excuseert zich dat hij nog niet compleet was in de beantwoording. De overstromingsrisicokaart is nu uit de lucht door ICT gerelateerde problemen. **Hij zal kijken wanneer deze weer beschikbaar komt en dit laten weten.**

2120 Wat betreft de primaire keringen: waterschappen zijn als eerste verantwoordelijk en zij zijn toereikend om deze taak goed te kunnen uitvoeren, daar is geen bijstelling voor nodig.

2125 Aangaande de opmerking van het CDA over grijs water wacht gedeputeerde Loggen de initiatiefnota af. Bij aansluiting op de woning bestaat een grote kans op kruisbesmetting. Daar is men vanwege de veiligheid geen voorstander van.

2130 Op de vraag van D66 geeft gedeputeerde Loggen aan dat in het coalitieakkoord staat dat water een leidend principe is in de ruimtelijke ordening en dat dit nog verder vorm zal krijgen. Het wordt in de toekomst een steeds grotere uitdaging.

De juridische risico's bij het niet halen van de KRW acht de heer Logge voor de Provincie klein.

2135 De Wieringerhoek is op dit ogenblik bezig met een project en gemeente Hollands Kroon heeft hierover een standpunt ingenomen. Gedeputeerde Loggen zal de discussie kritisch volgen. Bij Andijk is een prachtig project gerealiseerd dat al vele jaren zeer goed functioneert. Het project in Hollands Kroon is nog niet afgesloten.

Over voorlichting watergebruik geeft gedeputeerde Loggen aan dat dit geen taak is voor de Provincie, de waterbedrijven zijn daar veel actiever mee, zeker als er urgentie is.

2140

De derogatie discussie wil gedeputeerde Loggen met collega's van landbouw bespreken. Hij zal daarop terugkomen.

2145

De zienswijze van de waterschappen kunnen indien nodig nog bijgeschaafd worden. De nieuwe regering moet een kans krijgen. Gedeputeerde Loggen zal het initiatief nemen om na de zomer de stand van zaken hierin te onderzoeken. Als er dan onvolkomenheden blijken kan vanuit de Provincie een reactie volgen.

2150

Gedeputeerde Loggen zal kijken of hij de juridische consequenties in kaart kan brengen en deze naar de Staten toesturen.

Mevrouw Hoogendoorn (ChristenUnie) vraagt of de septic tanks in het antwoord betrokken zullen worden. Gedeputeerde Loggen antwoordt bevestigend.

2155

De **voorzitter** vraagt aan de commissie of dit A-stuk een hamerstuk kan zijn. De commissie reageert dat het een bespreekstuk moet zijn voor de PS vergadering van 31 januari a.s. De voorzitter vertrouwt erop dat gemaakte toezeggingen voor beantwoording nageleefd worden.

2160

12. B-agenda water

12.a Afdoening Motie externe bedreigingen Waddenzee

2165

De **voorzitter** vraagt of de motie 92-2021 'externe bedreigingen Waddenzee' als afgedaan beschouwd kan worden. GS heeft een brief gestuurd aan de minister om te stoppen met gasboringen in de Waddenzee. De motie hiertoe was ingediend door GroenLinks, PvdA, D66 PvdD en SP.

2170

De heer **Cardol** (GroenLinks) is blij met de heldere brief van het college aan het Rijk. De motie kan als afgedaan worden beschouwd. Er is voldoende aandacht aan besteed.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) ziet de motie ook als afgedaan en wil de gedeputeerde complimenteren en bedanken voor zijn inzet.

2175

Mevrouw **Bouhrel** (SP) heeft nog vragen. Hebben GS al antwoord van de minister dat ze zullen stoppen met gasboring in de Waddenzee? Is een brief daarvoor wel afdoende? Denken GS hierover na en kunt u dit delen?

2180

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft ook complimenten voor de afhandeling van de motie. Hij vraagt aandacht voor de vraag waar de energievoorziening dan wel op gestoeld moet worden, ook in relatie tot de vorige spreekster. We zijn goed in staat om te bepalen wat we niet willen, maar slecht in staat te zorgen dat energie voor iedereen betaalbaar blijft. Daar zou in de Staten een strategische discussie over gevoerd moeten worden.

De **voorzitter** heeft de commissieleden gelegenheid geboden voor bijdragen op agendapunt 12a.

2185

Gedeputeerde **Loggen** beantwoordt de gestelde vragen. Voor zover hem bekend is er geen beantwoording op de brief ontvangen. Hij denkt wel dat alle signalen de discussie zullen beïnvloeden en dat was ook de opzet van de indieners van de motie. In elk gremium waar dit ter sprake komt zal hij het standpunt van de Staten actief uitdragen. Het is aan het Rijk of zij er uiteindelijk gehoor aan geven, dit heeft ook met internationale verplichtingen te maken.

2190

De **voorzitter** concludeert dat de motie als afgedaan kan worden beschouwd en als zodanig op de lijst van het Presidium kan komen.

2195 **12.b Afdoening motie dierenwelzijn Waddenfonds**

De **voorzitter** vraagt of deze motie als afgedaan kan worden beschouwd. De motie is ingediend door GroenLinks, PvdD en JA21.

2200 Statenlid **Kostic** (PvdD) licht toe, als indiener van de motie, dat hierin is gevraagd om bij de selectie van activiteiten het dierenwelzijn mee te laten wegen. Deze oproep werd wel herkend en nu is het zaak om goed in de gaten te houden dat het niet alleen mooie woorden zijn. Het Waddenfonds moet input vragen van dierenwelzijnsorganisaties om meer kennis te verwerven; de Richtlijn van de Raad van Dierenaangelegenheden kan daarbij helpen. Statenlid Kostic doet ook een oproep om in
2205 het jaarverslag van het Waddenfonds het dierenwelzijn mee te nemen.

De heer **Cardol** (GL) zit in het algemeen bestuur van het Waddenfonds namens de Provincie en vindt het jammer dat hij wel aandacht kreeg maar niet voldoende steun. Op dit moment is het niet anders en stemt hij in met afdoening op deze manier.

2210

De heer **Kohler** (JA21) vervangt mede-indiener Eric Jensen. Hij kan zich prima vinden in het bericht van PS van de afwikkeling.

2215 Gedeputeerde **Loggen** reageert dat er een volgordelijke tijdigheid is. In de GS brief staat 'is ingebracht', maar het wordt niet door twee andere provincies gedeeld en daardoor heeft het geen status gekregen en is het lastig in het jaarverslag op te nemen. De motie is ingebracht met de deelnemers van Noord-Holland ondersteunt, maar er is geen meerderheid gevonden bij de andere provincies.

2220 Statenlid **Kostic** (PvdD) hoort gedeputeerde zeggen dat dierenwelzijn belangrijk is en vraagt hem dit toch in het jaarverslag te noemen, al is het maar kort. Het sluit aan bij waar waddenfondsen voor staan, dus graag op reflecteren en ook andere organisaties hierbij betrekken. Als dat toegezegd kan worden kan de motie worden afgedaan.

2225 Gedeputeerde **Loggen** gaat hier niet mee akkoord, want de hoofdthema's van het Waddenfonds zijn natuur en duurzame ontwikkeling en daar hoort het jaarverslag over te gaan. Als in een subthema iets toegevoegd wordt over dierenwelzijn dient er een passage over te komen in het jaarverslag, maar als dit los staat ontbreekt hem het mandaat om iets toe te voegen over dierenwelzijn, ook omdat andere provincies niet mede de motie hebben ingediend. Gedeputeerde Loggen kan de
2230 toezegging niet doen.

De **voorzitter** meent dat de motie als afgehandeld kan worden beschouwd, echter de PvdD is het hier niet mee eens. De voorzitter schorst voor vijf minuten en zal dan een hoofdelijke stemming laten plaatsvinden.

2235

Schorsing van 16.35 uur tot 16.40 uur

De **voorzitter** heropent de vergadering voor het al dan niet afdoen van motie 164–2021. Er is geschorst om te kijken wat een logische conclusie zou zijn bij het niet afdoen van deze motie. De voorzitter geeft eerst het woord aan de Statenleden en daarna aan de gedeputeerde.

2240

De heer **Cardol** (GL) zegt toe dat hij als algemeen bestuurslid het punt nog een keer aan de orde zal stellen bij het Waddenfonds en zal vragen aandacht aan dierenwelzijn te geven in het jaarverslag. De motie mag voor GroenLinks als afgedaan worden beschouwd.

2245

Statenlid **Kostic** (PvdD) reageert dat de motie in dat geval ook voor de Partij voor de Dieren is afgedaan. Het zou wel fijn zijn als de voorzitter ook meedoet in dezen.

2250

De **voorzitter** **concludeert dat de motie als afgedaan kan worden beschouwd** en geeft gedeputeerde Loggen het woord.

2255

Gedeputeerde **Loggen** reageert dat hij niet gezegd heeft niets te willen opnemen over dierenwelzijn. Als het logisch is om dit toe te voegen omdat één van de thema's daar aanleiding toe geeft, dan moet het ook zeker gedaan worden. Maar hij kan het niet toezeggen. Er zijn twee andere provincies bij nodig.

De **voorzitter** **besluit dat deze motie als afgedaan naar het Presidium gaat.**

2260

13. Rondvraag gedeputeerde Loggen (Water, WED, CPMR)

De **voorzitter** heeft een rondvraag aangemeld gekregen van mevrouw Dekker (CDA) over de reactie van de stuurgroep op de tussenevaluatie aanpak Oostelijke Vechtplassen.

2265

Mevrouw **Dekker** (CDA) is benieuwd naar een update voor het vervolgproces. **Gedeputeerde Loggen antwoordt dat deze bespreking nog geen plaats heeft kunnen vinden en nu op 3 februari staat gepland. Hij zal mevrouw Dekker daarover actief informeren.**

2270

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt naar de reactie van Gedeputeerde Loggen op het rapport van het onderzoek Markermeerdijk bij Uitdam. Gedeputeerde Loggen gaat het rapport lezen en als het noopt tot een reactie zal hij deze geven en mevrouw Jellema meenemen in de cc. Zijn rol is echter beperkt, het onderwerp is iets tussen Waterschap en bewoners.

14. Sluiting

2275

De **voorzitter** geeft aan dat dit het eind is van een lange en interessante vergadering. Er zijn een aantal voordrachten besproken. De wijziging van de OD als gemeenschappelijke regeling zal als hamerstuk worden doorgeleid. Het A–stuk binnen de portefeuille recreatie over de toekomst–

- samenwerking Loosdrecht is een hamerstuk voor PS. Het A-stuk regionaal waterprogramma wordt een bespreekstuk in PS op 31 januari. Er zijn twee moties als afgedaan beschouwd: motie 92 Waddenzee en motie 184 Dierenwelzijn. Er waren een aantal interessante discussies en de voorzitter dankt allen hartelijk. Bijzondere dank aan mevrouw Er (GL) voor haar bijdrage. De voorzitter wenst haar een mooi zwangerschapsverlof en ziet haar graag terug over een aantal maanden.
- De voorzitter sluit de vergadering om 16.49 uur.
- De eerstvolgende vergadering van de commissie NLG vindt plaats op maandag 7 februari a.s.